

Z NAŠICH REVUÍ.

Zahraniční politika (roč. I. seš. 1.)

Dr. Jan Reichmann: „**Námořní zápolení v Tichém oceánu.**“ Od doby, kdy Japonsko dosáhlo velmocenského postavení, změnily se úplně námořní poměry v Pacifiku. Anglie omezila své tichomořské loďstvo na silnou flotilu křižníků. Německo mělo v Tsingtau loďstvo asi stejné váhy, a Francie, která politicky a hospodářsky byla zaujata pouze pro Indočínu (Cochinchina), udržovala jen několik lodí nevalné hodnoty v Saigonu.

K tomu poznamenáváme: Námořní moc jednotlivých států v Pacifiku byla při vypuknutí světové války takováto:

Anglie:

1. Čínská stanice (viceadm. Jerram): 1 řadová loď (Triumph), 2. pancéřové křižníky (Minotaur, Hampshire), 2 malé křižníky (Newcastle, Yarmouth), 8 torpedoborců, 4 torpedovky, 3 ponorky, 16 dělových člunů.

2. Austrálská stanice (Kontreadm. Patey): válečný křižník „Australia“, 4 malé křižníky, 3 torpedoborce, 2 ponorky. K tomu: novozélandská divize: 3 malé křižníky, 1 dělový člun.

Německo:

1. východoasijská stanice (viceadmiral Graf v. Spee): 2 pancéřové křižníky (Scharnhorst, Gneisenau), 3 malé křiž-

níky (Nürnberg, Leipzig, Emden), 4 dělové čluny, 2 říční dělové čluny, 1 torpedovka.

2. austrálská stanice: 1 malý křižník, 1 dělový člun, 1 loď pro vyměřování.

3. východoamerická stanice: 2 malé křižníky (Karlsruhe, Dresden).

Francie: (velitel kontreadm. Huguet): 2 pancéřové křižníky (Montcalm, Duplex), 4 torpedoborce, 12 torpedovek, 8 dělových člunů (z těch 2 v Austrálii).

Spojené Státy Severoamerické měly již po získání Filipín v roce 1889 úmysl rozložit jednu část svého loďstva ve vodách Tichomořských, leč rozhodnutí o tom oddalováno po dvacet let až do otevření průplavu panamského. Dnešní síla pacifického amerického loďstva jest: 14 bitevních lodí (včetně 8 dreadnoughtů), 7 lehkých křižníků, 108 torpedoborců, 14 ponorek (729.996 tun). Z tohoto počtu jsou stále v Asii: 1 ozbrojený a 3 chráněné křižníky staršího typu. —

Po světové válce neopomněla Anglie náležitě zesílit své pacifické posíle. Tak v čínských vodách křižuje nyní pátá eskadra malých, lehkých, ale dobře vyzbrojených a rychlých křižníků a 12 ponorek. —

Námořní moc gravituje dnes ze Západu na Východ, z Atlantiku na Pacifik, kde hlavními soupeři stávají se

Spojené Státy Severoamerické a Japonsko. Z hojné literatury vybírá Dr. Reichmann knihu Hectora C. Bywatera: „Sea Power in the Pacific“ vydanou 1922 v Londýně a rozebírá její obsah. Bywatter snaží se postupem velmi kritickým, strážlivým a chladným dokázati, že by americko-japonská válka byla zdoluhavým zápasem, plným nových prvků a nejistot, jehož výsledku nelze vůbec dohlédnouti. Autor snaží se rozbohem jednotlivých otázek odhaliti příčiny napjatého poměru americko-japonského. Otázka japonského vystěhovalectví do Kalifornie, americká politika „otevřených dveří“ v Číně, potírající důslednou politiku japonské penetrace, akutní otázka sociální v Japonsku, to jsou příčiny rivality americko-japonské. Autor srovnává dále válečná loďstva obou států, objasňuje důvody námořního zbrojení Japonska. Konečně kapitoly jednají o strategických problémech v Tichém Oceáně. Nej slabším bodem japonské říše je Formosa (Taiwan, 500 mil od Filipin), kamž americká námořní a vojenská výprava mohla by se po zvládnutí moře v této oblasti zdařiti. Zmocní-li se však Japonci sami Filipin a ostrůvků Guamů (1360 mil od Yokohamy) pak je problém pro Spojené Státy takřka nerozluštitelným. Hawaiské souostroví s posunutou základnou na ostrově Waki neposkytovalo by Spojeným Státům dostatečného útulku pro loďstvo ohrožené japonskou mocí kotvící u ostrovů Marshallských. Blokáda Japonska se strany Spojených Států mohla by za to použití amerických obrovských létacích člunů „NC“, dvoustrojových to dvouplošníků, které mohou sestoupiti na hladinu mořskou a proniknouti nejhorším počasím. — Přesvědčením autorovým je, že válka japonsko-americká je z hospodářských důvodů nemožná a dává přednost vzájemnému dorozumění. —

K tomu připojujeme několik poznámek:

Dr. F. A. C. Krause v Heidelbergu mluví ve svých statích (v Politische Zeitfragen, mnichovském měsíčníku), že válka je v nynější době na dalším východě vůbec nemožná. Anglie nebude se vměšovati do sporů americko-japonských; její nadvláda nad světovým mořem v Pacifiku mizí; v roce 1924 chce mítí Amerika loďstvo stejné váhy jako Anglie; proto zamýšlí Anglie obmeziti na řadu let námořní zbrojení (Navy Holiday). Z obou soupeřů pacifických je Amerika rozhodně silnější; její národohospodářské poměry jsou nejlepší na světě; blokáda nemůže jí způsobiti obtíží, jelikož má dostatek

životních potřeb a surovin. Finanční síla Spojených Států je zabezpečena; svým vystoupením ve světové válce na půdě evropské zjednaly si mocné prostředky; válečné jejich loďstvo je mohutnější japonského, obchodní loďstvo tvoří dvě pětiny celého světového loďstva, armáda skládá se ze tří milionů vycvičených mužů. Panamský průplav umožňuje jim soustředění válečného loďstva na obou březích Sev. Ameriky.

Japonská dřívější převaha zmizela a ponaáhlu slábne; vzrůstající náklady na zbrojení nejsou s to, aby překlenuly onen nepoměr. V Japonsku obnášejí 48%, ve Spojených Státech pouze 14% všech výdání. Mimo to prodělává Japonsko těžkou hospodářskou krizi. —

Blokáda Japonska Spojenými Státy byla by tatáž jako u Německa; odloučení od ciziny bylo by úplně, jakmile by Amerika opanovala čínské břehy. Japonský lid nenajde bez dovozu z ciziny dostatečnou výživu; ocel dováží se z Ameriky. —

Naproti tomu nemůže Japonsko Sev. Státům mnohoškoditi; zmocní-li se Filipin, setká se s odporem obyvatelstva; Aljaška neskýtá mnoho výhod. Spojené Státy mohou počítati i na vydatnou pomoc anglických dominií: Kanada a Austrálie. Japonsko mohlo by opět svoji strategickou situaci zlepšiti vybudováním silné základny v Mexiku a připoutáním chilského loďstva. —

Japonsko, jsouc si své inferiority vědomo, nehodlá zajisté rozpoutati válku se Spojenými Státy; naopak snaží se rozpory vyrovnati kompromisy, zachovati si anglické přátelství a dohodnouti se s Čínou; zřiká se všech úmyslů, které by měly jeho mocenské postavení víc rozšířiti a spokojuje se severovýchodní Asií a Čínou. —

Profesor Dr. Hanshofer rozeznává ve svém spise („Das japanische Reich in seiner geographischen Entwicklung“, Viedeň, Seidl & Sohn, 1921) dva směry japonské politiky: první jest směr insulární, jehož základnou je stěsnění obyvatelstva v teplejších krajinách původního souostroví japonského, — druhý jest směr vojensko-kontinentální, hledající rozptýlení přebytku japonského lidu na pevnině. Oběma společným jest vlastnictví japonského obyvatelstva a nacionalismus, jehož podkladem je „kult předků“. Pz.

Zahraniční politika. Roč. I. seš. 6. Jaroslav Papoušek: **Památník osvobození.** Legionářská komise dokončuje vypracování návrhu zákona o Památníku osvobození na těchto zásadách: nedělitelnosti památek našeho osvobození, jednotnosti akce sběratelské a soustředovací, vědeckém principu při archiválním ukládání, po při-

*) Mil. Wochenblatt roč. 106 č. 28.

padě vydávání památek. Památník osvobození má být ústavem státním, spolupracujícím s veřejností.

Český časopis historický. Ročník XXVII., seš. 3.—4. Frant. Hrubý: **Nové příspěvky k historii bitvy na Bílé hoře.** Ke známým již zprávám a pramenům o bitvě bělohorské přibyl nový příspěvek z moravského zemského archivu, jímž vneseno bylo zase více světla do historie pražské bitvy. Jest to obranný spis hr. Jiřího z Náchoda, zetě Žerotínova, jenž napsán byl r. 1621 a jímž autor obhajuje u císaře Ferdinanda II. své chování v době českého povstání. Jiří z Náchoda, Albrecht z Valdštejna, Petr Sedlický byli vůdci ozbrojené moci, kterou Moravané najali, aby chráněna byla neutralita Moravy v boji Čechů s císařem. Náchod i Valdštejn do Vídně k císaři. Náchod byl Ferdinandem vlídně přijat a povýšen do stavu hraběcího. Nevzděl však dlouho ve Vídni. Nemohl oželeť ztraceného jmění a vrátil se v červnu 1620 na Moravu do Olomouce, složil přísahu na konfederaci a poklonu Fridrichovi. Když bylo české povstání povaleno, upadl v nemilost a napsal obranný spis, v němž dokazuje, že všechno jeho jednání směřovalo vždy na prospěch věci císařské. V moravském zemském archivu jest přepis této obrany z původního konceptu.

Ve spisu vypravuje také Náchod, že svým přičiněním zmařil tažení zvláště pomocí vojenské výpravy z Uher a Moravy ke královskému vojsku českému, jež tísněno přesilou vojska katolického, ustupovalo po celý říjen ku Praze, a tím získal si hlavní zásluhu o českou porážku na Bílé hoře.

Česká Revue. Roč. XV. č. 2., 3. a 4. Major Kaplan: **Branná soustava ve Švýcarsku.** Část II. Vylíčení upravy milicního systému švýcarského dle zákona ze dne 12. dubna 1907, jenž pod titulem „Vojenská organizace“ rozdělen jest na těchto pět dílů: I. Branná povinnost. II. Organizace vojska. III. Výcvik vojska. IV. Vojenská správa. V. Činná služba. Autor probírá nejdůležitější články zákona.

Sborník čs. společnosti zeměpisné. Roč. 1922. Č. 1. a 2. Mjr. M. Semík: **Úvahy o znázornění terénu ve vojenských mapách.** Kritická úvaha o zpracování map vojenských, na něž se kladou požadavky nejvyšší. Jest pochopi-

telné, že tam, kde se v kritických chvílích voják musí opírat jen o mapu, jest zapotřebí mapy řádné, naprosto správné, srozumitelné, čitelné a přehledné, poněvadž dokonalým přechtem může být rozhodnuto o osudu tisíců lidských životů. Autor uvažuje o způsobech, jimiž nutno mapu zpracovati, aby této dokonalosti bylo dosaženo.

Letectví. Roč. II. č. 3. Nadp. Vojt. Pašek: **Letadla šroubová (helikoptery).** Historie, princip a konstrukce helikopteru. Popis šroubovice Kármán-Petróczyovy, helikoptery Pescarovy č. 2, pokusné helikoptery Oehmichenovy, helikoptery de la Cierva, šroubovice Berlinerovy a helikoptery Crocker-Hewittovy.

Roč. II. č. 4. Nadp. Vojt. Pašek: **Letadla šroubová (helikoptery).** II. část. Theorie. Doplněk první povšechné informativní části, v němž autor nastiňuje theoreticky ony tři hlavní podmínky, kterých konstrukce šroubového letadla vyžaduje a jež jsou: vzrůstnost, rovnováha a snášecí možnost.

Vynálezy a pokroky. Roč. XI. č. 14. **Nové dopravní jednoplošníky.** Několik nových typů dopravních letadel. Anglický typ, de Havilland 29, původně letadlo válečné, bombardovací, účtyhodných rozměrů, adaptované nyní k účelům dopravním. V trupu kabína pro 10 osob. Německý typ Fokker IV, také původu válečného, zařízený pro 10 osob. Francouzský typ, Fatma 2, nově konstruovaný pro trať Bordeaux-Toulouse-Montpellier, taktéž pro 10 osob. Čtvrtý typ, určený k přeletu Atlantického oceánu, sestavuje fa. Buscaylet, konstruován pro 15 cestujících. Pátý typ připravuje se v Anglii pro 10 osob, staví jej Iloudasyde, známý konstruktér.

Řízení letadel ve tmě a mlze. Vylíčení pokusů konaných v aerodromu ve Villacoublay. Letadlo vedeno jest kabelem, jímž protéká střídavý proud podobně jako byly vedeny lodí minovými poli.

Kpt. pol. pilot R. Vaníček: **Navigace.** Pomůcky a výzbroj letadla pro navigaci. Kompensování pomocí záměrného kompasu. Kompensování se záměrnou deskou a záměrným pravidlem. Kompensování kompasem, jenž má být připevněn v letadle.

Kpt. Dr. Vlad. Lederer: **Nehody letecké a první pomoc lékařská.** VI.

Z CIZÍCH REVUI.

a) Revues srbské a ruské.

Ratnik.

Vojenský měsíčník - Bělehrad 1921.
Svazek VI.

Никола У. Н. Станковић: **Светски рат на мори** (Nikola U. N. Stanković: *Svetski rat na mori*.) Pozoruhodný článek, v němž jest podán krátký přehled událostí válečných za světové války. Zasažena jsou všechna pásma a nejrůznější moře. Vláda na moři byla rozhodujícím momentem pro konečné vítězství spojenců, pro udržení blokády a pro sevržení ústředních mocností. Ač je význam panství nad mořem tak veliký, přece je zvláštním úkazem, že za celou válku byla svedena vlastně jen jedna větší bitva námořní, u Skagerraku. Jinak omezovala se akce na drobnější boje a na válku ponorkovou. Rakousko-Uherské námořnictvo se uplatnilo velmi málo: úžina Otrantská byla od samého počátku války uzavřena, nebylo tedy možno, aby se dostalo rakouské loďstvo do moře Středozemního a provedlo nějakou větší akci. Zato členitost pobřeží dalmatského chránila zemi od útoků nepřátelských i tenkrát, když zasáhla do války Itálie. Největšími, ovšem neblahými událostmi pro Rakousko-Uhersko na moři byla na počátku války ztráta „Zenty“ a na jejím sklonku potopení „Szent Istvana“.

Neblahou posicí u moře Jaderského zdědilo po Rakousku království SHS. Za války balkánské pracovala diplomacie habsburské říše o tom, aby se Srbsku nedostalo přístupu k moři. Když konečně sjednocením Jugoslaviie došlo k tomu, že přístupu k moři zabránění nebylo možno, zůstala přece velká část nadějí nesplněna. — Sotva loďstvo bývalé monarchie přešlo do rukou Jugoslaviie, torpedován byl „Viribus Unitis“, nejlepší dreadnought. — Odevzdání loďstva Jugoslavií nebylo od spojenců uznáno a bylo zrušeno. — Tento skrytý stesk vyznívá z konce historického článku. — Dříve Srbsko hledalo vůbec přístup k moři, dnes Jugoslaviie Otrantskou úžinou uzavřená hledá volné moře. — Za motto svého článku položil autor výrok: Seapower is life.

Sveska IV.—V. 1921.

August J. Kuster: **O značaju mora u opšte i naročito o njegovom značaju po našu državu.**

V první době po sjednocení národa jihoslovanského nebylo hned v tamějším obecnstvu dosti porozumění pro loďstvo a moře. Z článků v Ratniku uveřejněných vysvitá, že se povolání činitelů snaží, aby národ zvyklý dosud na poměry vnitrozemní přizpůsobil novým poměrům a vypěstili u něho porozumění pro otázky námořní. Tato snaha jistě bude mít úspěch, neboť část sjednoceného národa bydlící v Dalmácii je srostlá s mořem a dodávala bývalému Rakousku výborné námořníky, nedostížené ve službě navigační.

Autor článku obšírně rozbírá význam přístupu k moři se stránky národohospodářské. Království SHS, nemá sice ještě rozvinutého průmyslu, ale má veliké bohatství přírodní a potřebuje co největší možnosti pro vývoz surovin i pro dovoz průmyslového zboží. Po Dunaji má cestu k Černému moři, železnici má spojení na Soluň, ale přístavy mořské jak u moře Černého, tak i Egejského jsou v rukou cizích států. Zbývá tedy jen moře Jaderské, k němuž však dosud není vybudována náležitá síť železniční. Při nedostatku válečného loďstva není Jugoslaviie na svém moři pánem.

Autor dochází k závěru, že se jeho vlast musí ze všech sil vynasaziti, aby se zmohla na vlastní válečné loďstvo. Dále pokládá za nutné, aby Jugoslaviie dostala v budoucnosti přístav v Soluni a měla tak volnou cestu do moře Egejského. Jest nutno, aby Jugoslaviie byla sprostěna řetězu, jímž je dodnes svírána. Podplukovník dr. Josef Vinař.

Военный Сборник.
общества ревнителів военных знаний.
(*Vojennyj Sbornik obščestva revniteljev vojennyh znanij.*)

Српен—Зарі 1921.

V. Pronin: **General Lavr Georgievič Kornilov** (s podobiznou). Vypsání života a skutků ruského vojevůdce, jenž ještě v době rozvratu konal nadlidskou silou pokusy, aby zachránil kázeň ve vojskě a s ní sílu armády i moc říše ruské. — Kornilov se narodil 1870, začal svou dráhu vojenskou v Turkestaně, podnikal z vlastního popudu výzkumné vyjídky na perskou hranici, do tak zvaného Údolí smrti. Ve válce rusko-japonské se vyznamenal při ústupu od Mukdenu, kde rázným bodákovým útokem zachránil I. sibiřskou brigádu střeleckou od obklíčení.

Po válce se stal vojenským přidělen-
cem v Číně (1907—1910), pak převzal
velitelství estonského pluku, na to 2.
oddíl pohraniční stráže a posléze před
válkou světovou mu svěřeno velení
nad brigádou ve Vladivostoku. Do vál-
ky vytáhl jako velitel I. brigády při
49. divisi a měl na počátku úkol chrá-
niti levé křídlo operující armády ge-
nerála Brusilova. Úkol byl velmi těžký
pro četné útoky přesily rakouské na
této straně; Kornilov ztratil při těch
bojích polovinu svého mužstva, a jen
osobním zasažením udržel oddíl sobě
svěřené. V době ruského postupu 1914
velitel již 48. pěší divisi. Velkolepým či-
nem byl ústup této divise z Karpat a
z Haliče z jara 1915. Kornilov kryl svou
divisi tyl armády; za tuhých bojů, ji-
mž byl zničen jeden jeho pluk, za-
chránil situaci armády. — Utrpěv zra-
nění byl 29. dubna 1915 od Rakušanů
zajat a odvezen do Uher.

Přes rok byl držen v zajetí, než se
mu podařilo za pomoci českého lékaře
dra Mrnáka utéci. Přes rumunské
území dorazil na podzim 1916 do Ru-
ska, kde byl postaven v čelo 25. ar-
mádního sboru.

Z jara roku 1917 vypukla již ruská
revoluce. Na popud gosudarstvenné
dumy jmenován byl Kornilov velitelem
vojsk v obvodu petrohradském. Brzy
se však přesvědčil, že vojenské oddíly
hlavního města jsou příliš nasáklé roz-
vratnými jedy; nemaje pak opory
u vůdcích osob politických, odešel ra-
ději na hranice, kdež převzal velitel-
ství 8. armády operující v Haliči a
v Bukovině.

Tam ho čekala perná práce, aby
pozvedl autoritu vůdců, upevnil kázeň,
zabránil bratříčkování s nepřítelem.
Námaha měla dobrý výsledek, vojsko
k němu přilnulo s láskou i důvěrou.
Při poslední ofenzivě ruské v jarních
měsících roku 1917 vystoupila šestá
armáda do popředí, prorazila nepřátel-
ské pásmo v rozsahu 30 verst, vzala
Halič, Stanislav, Kalisz, zajala 10 ti-
síc mužů a ukořistila více než 100 děl.

To však byl poslední záblesk ruské
slávy válečné. Němečtí a bolševičtí
agenti způsobili přece jen brzy rozvrat
v armádě. VII. a IX. armáda se roz-
padly. „Vremennoje Pravitelstvo“ ne-
hledíc na námitky „Sovětu vojenských
a dělnických zástupců“ ustanovilo
Kornilova hlavním velitelem jihozá-
padní fronty. Ten si vymohl obnovení
trestu smrti pro vojenské těžké delikty,
opět zformoval armádu, zatím co na
frontě severní a západní rozvrat bez
překážky pokračoval.

Při svých snahách reformních nalezl
Kornilov odpůrce v Kerenském. Ten se
nejprve neodvážil proti němu otevřeně
vystoupiti, ale přičiňoval se vždy o to,
aby opravy Kornilovem požadované
nevešly ve skutek. Nepomohl Korní-
lovu ani zájezd do Moskvy a osobní
zakročení u „Gosudarstvenného sově-
ščani“. Darmo vysvětloval Kerenskému,
že jen pevná moc, diktatura může ještě
Rusko zachrániti, ujišťuje, že jde mu
jen o dobrou věc, a že sám po moci
nebaží. Kerenský zachoval se zrádně.
Z nenadání koncem srpna 1917 poslal
Kornilovu telegram, jímž ho zbavoval
vrchního velitelství. Ten ovšem odmítl
takový protizákonný rozkaz vyplniti.

Za to byl od Kerenského prohlášen
za zrádce a vojensko-dělnický sovět
žádal, aby byl postaven před vojenský
soud.

Počet lidí Kornilovu věrných zmen-
šil se na dva pluky. Vida nezbytí, slo-
žil Kornilov svou funkci hlavního ve-
litele do rukou přibyvšího generála
Alexejeva, byl chován pak jako vězeň
v Mogilevě, 12. září 1917 převezen do
Bychova. Při tom ho stále ještě vojáci
jeho věrného Tekinského pluku chrá-
nili před násilím. Maje ještě možnost
styku s přáteli, čekal na válečný soud.

Zatím se udál 25. října 1917*) bol-
ševický převrat. Pod novou vládou ne-
mohl již Kornilov čekati od soudu vy-
svození nebo zadostiučinění. Pod
ochranou a v čele Tekinského pluku
odešel z Bychova a odebral se do don-
ské krajiny. Tam jsa stísněn ze všech
stran, sprostil svůj pluk přísahy věr-
nosti a přestrojen jsa za sedláka, ode-
jel do Novočerkasku 6. prosince 1917.
Vzal na sebe úkol utvořiti dobrovol-
nickou armádu. Armáda mající 3100
mužů, několik desítek kulometů a pět
děl měla ještě několik úspěchů. Situ-
ace se však stávala stále obtížnější, až
byla tato nevelká síla ze všech stran
obkličena bolševiky. 13. března se pro-
bila ze svírajícího kruhu a vešla ve
styk s některými oddíly kozáků a do-
brovolníků.

Posledním podnikem Kornilovovým
byl pokus o dobytí Jekatěrinodaru.
Tam jej zastihla smrt 31. března 1918,
když domek, kde měl se svým štábem
stanoviště, byl zasažen plnou ranou
z děla.

Nadlidské úsilí velkého vlastence
nebylo už schopno zastaviti zkázu valí-
cí se na Rusko.

*) Údaje rozumějí se podle julián-
ského kalendáře.

В. Пронинъ. Изъ эпохи великаго развала российской арміи. (1917 г.). Мнтинъ ген. Брусилова.

V. Pronin: Iz epochi velikago rozvala rossijskoj armii. Meeting Brusilova.

Generál Brusilov podle vypravování očitého svědka tvoří nepříznivý protějšek k energickému Kornilovu.

Brusilov se pokoušel také při vzrůstající demoralisaci, aby vojsko přesvědčil o nutnosti dalšího boje a aby zabránil dalšímu rozvratu a utíkání

z bojiště. Objížděl zrovna jako Kerenský po oddílech v poli, shromažďoval vojiny, mluvil k nim a povzbuzoval je. Kerenský mívá při tom nepatrné výsledky, Brusilov neměl vůbec úspěchu. Autor reprodukuje jeho řeči, líčí chování vojáků k němu, debatu generála s vojiny, jež se končí tím, že jim slíbí brzy zase přijeti. Tak se ukončí trapná scéna, jež se druhý den má na jiném místě opakovati.

V článku je Brusilov líčen jako člověk, jenž se pokouší dělati demagoga, ale nedovede toho.

b) Revues litevské.

Musu Žinynas:

Karo mokslo ir kiterijos žumakas. Kaunas, republika litevská. Odborný vojenský časopis litevské republiky; vychází jako dvouměsíčník.

1. sešit: Generál Zenkaričius: Soudobė dėlostielectvo a jeho upotřebení v pohybové válce. Obšírná a instruktivními obrazy vypravená práce, vyčerpávající podrobnosti o všech moderních člelech. — Pluk. gen. štábu B. S-kis: Soudobá pėchota, její organizace a taktika. — Mjr. gen. štábu K. Boleckis: „Služba generálního štábu“. — Kapitán Biržiška: Črtv

z vojenské pedagogiky (1. díl). — Kap. Laurinaitis: Vojenské umění za starých časů. — Pluk. Bobinskis: Historie upotřebení polních optických prostředků pro spojení v ruské armádě a důležitost jejich v armádě rep. litevské. — Red: Litevská strážní služba v 17. století. — Kap. P. Šernas: Litevský zvláštní prapor ve Smolensku. — Red: Denník Poněvského praporu od 6.—12. list. 1919. — Klaipe-diškis: Politický přehled z Malé Litvy. — Bibliografie vojenská (recenze německých, francouzských, anglických a polských vojenských spisů); recenze litevské literatury. Pz.

c) Revues francouzské.

Revue militaire générale.

Březen 1922.

Mjr. Toussau: Au sujet de l'offensive de mars 1918. Na jaře r. 1918 rozhodl se Ludendorff podniknouti ofensivu velkého stylu. Doba byla příznivá. Morálka vojska byla povznesena vítězstvím na východě. Armáda západní vzrostla o divise, které přišly z Východu, byla dobře vycvičena a vyzbrojena, jen se jí nedostávalo koní, jezdecktva a tanků. Z těchto nedostatků znepokojoval Němce jen poslední. Ludendorff však věřil ve svou hvězdu. Po delším rozvažování rozhodl se provést gigantický útok na úseku jediném a nikoli v několika úsecích. Přednost dal úseku mezi Arrasem a La Fère před úsekem mezi Ypry a Lensem. Tento úsek, jest pravda, nebyl tak hluboký, a při úspěchu sliboval velký strategický výsledek. Pro březen to byl však terén nepříznivý a v jeho přímém sousedství stály velké anglické zálohy. Avšak v úseku mezi Arrasem a La Fère byl terén příznivější a úsek sám vzdálen záloh anglických i francouzských. Strategický úspěch, soudil Ludendorff, může býti nesmírný, poněvadž armáda francouzská bude odříznuta od většiny an-

glických vojsk, jež budou zahrnata k moři; operace musí ovšem jíti daleko a sice musí býtí dosaženo Amiensu, jenž jest spojovací tepnou Angličanů a Francouzů. Tak uvažoval Ludendorff. Soustředil na frontě mezi Arrasem a La Fère čtyři armády (15 divisí), jichž operace sám řídil. Počaly dne 21. března a dosáhly na večer dne 27. března nejvyššího úspěchu. Zdá se, že síly dohodové jsou rozpolceny. V noci však obdrželi Francouzové posily a za dne 28. března zjednali opět rovnováhu. Německá armáda vnikla sice hluboko do francouzských řad, ale na konec v tomto hlubokém záhybu zůstala jako v soutěsce. Naděje byly zmařeny; Amiensu dosaženo nebylo. Pro Ludendorffa byla to hodina hlubokého zklamání. Velká ofensiva tnezi Arrasem a La Fère, která dosáhla průryvu na frontě 15 kilometrů mezi Avre a La Luce, úspěchu to nečměrného proti vynaloženému úsilí, byla by mohla dosíci cíle vytčeného, kdyby — a toho Ludendorff velmi lítoval — německá armáda byla disponovala jezdecktvem. Prorva, která vznikla, byla by stačila, aby jezdecktvo se dostalo do Amiensu, odkud by bylo ohrožovalo spojovací linie anglické a zdá se, že by bylo definitivně pře-

rušilo spojitou linií spojenců. Jezdeckta však nebylo. Ludendorff předvídal správně, že bude třeba vykořistit taktický úspěch ofensivy do hloubky. Ale nedokonalá organizace, jak události ukázaly, zavinila neúspěch.

Lucius: La refonte des règlements et notre doctrine de guerre. Pokračování úvahy o páté periodě. Instrukce z 31. října 1917 o ofensivní činnosti velkých jednotek v bitvě. Obrana posic.

Cpt. Méral: Un principe. - Un procédé. Economie des forces. Concentration sur le théâtre principal. Autor, vzpomínaje výtek, které jsou namířeny téměř proti všem velikým vojevůdcům světové války a v nichž vojenští kritikové se obracejí proti oficiální doktríně, domnívá se, že všechny točí se kol zásady hospodárnosti sil, jedné to z nejdůležitějších dnešní doktriny válečné, a kol pravidla, soustřediti síly na hlavním bojišti.

Cpt. Laffargue: Etude comparée sur la tactique des feux d'infanterie avant et depuis la guerre de 1914-1918. (Pokračování.) Poučení z r. 1918. Užití ručního granátu. Zbraně, které doprovázejí pěchotu. Hlavní směry taktiky pěchotní palby po válce. Jakou měrou může pěchota podporovati své pohyby svou vlastní palbou? Mění se směry protichůdně.

Pierre Bruneau: Le rôle du haut commandement au point de vue économique de 1914 à 1921. Úloha nejvyššího velitelství s hlediska národohospodářského od r. 1914-1921. Pokračování. Oddělení hlavního stanu. Tak zvaná úloha ofensivní. Úloha generála Joffrea. Nutnost soustřediti vedení národohospodářského zápasu: v ministerstvu zahraničí, v ministerstvu financí, v ministerstvu války. Hospodářské vojenské organismy za generála Moltka a Falkenhayna.

Mjr. de Vallière: Švýcarské vojenství. Několik stručných dat o vojenství z r. 1922. Pěchoty jest 60.000, jezdeckta 5000, dělostřelectva 42.580, zákopníků 6000, letců 722, pevnostního dělostřelectva 5000, zásobovacího sboru 3400, zdravotního 1600. V celku 95.000. K tomu třeba připočísti 20.000 nováčků, 1400 žáků školy generálního štábu, škol důstojnických a střeleckých, 3000 žáků škol poddůstojnických, 3000 mužů personálu různých vojenských ústavů (skladišť, hřebčinců, pevností atd.), tak že obdržíme na rok 1922 celkový počet 123.000.

Duben 1922.

Général d'Urbal: L'armée qu'il nous faut. Jaké armády potřebujeme. Na tuto otázku autor odpovídá: stále

armády 600.000 mužů. A sice 300.000 prvního odřadu, t. j. 20 divísi pěších, 12 divísi jezdeckých. Jezdeckto budíž rychlé, zaopatřeno vším, by mohlo také bojovati jako pěchota, pěchota budíž lehká, vybavena hlavně kulomety, dostatek pol. dělostřelectva a nadbytek letectva stíhacího a bombardovacího, abychom se hned na počátku stali pány vzduchu. Druhý odřad budíž 260.000 mužů (vojsko operační) a třetí odřad 50.000 pro službu ve vnitrozemí. Při takového organizaci nebudou se Němci moci nikdy soustřediti, ale to jen tenkrát, bude-li naše jezdeckto rozuměti svému řemeslu a obsadí-li včas Osnabrück, Kassel, Bamberk a Norimberk. Hlavně však se střežme války posílní.

Lt.-Col. Revol: Tessé a-t-il trahi Louis XIV en 1707? Historická studie o maršálkovi Tessé, jenž prý zradil Ludvíka XIV. r. 1707.

Lucius: La refonte des règlements et notre doctrine de guerre. (Pokračování.) Závěr o pátém období.

Général Magnin: Nos colonies au secours de la France. Naše kolonie na pomoc Francii. První část článku upozorňujícího, kterak Němci myslí na odplatu a kterak tajně se připravují. Nebezpečí vzrůstá a obzor světové politiky jest prosycen bouřemi.

Cpt. de Gaulle: La défaite, question morale. Porážka jest otázkou mravní. K porážce vede nejprve ztráta důvěry ve vítězství. Pak překvapení, přichystané silou protivníka, jež způsobí ochablost. Po ní přijde panika a na konec zkáza a kapitulace.

La Revue d'Infanterie.

Březen 1922.

Colonel Lemoine: Etudes sur combat d'infanterie. Studie o boji pěchoty. Autor navazuje na předpisy a uvažuje o zvláštních případech, jež všechny nemohou býti v předpisech uvedeny a utříděny. První stať věnuje terénu.

Cmdt. Gérin: Le problème des liaisons et transmissions. Problém spojovací a dorozumivací služby. Služba spojovací v budoucnosti. Prvky problému. Závěr.

Colonel Chédeville: Etude sur l'emploi des chars de combat. Studie o použití útočné vozby. Část IV. Malé jednotky útočné vozby a manévry pěchoty. Četa vozů jako orgán praporu. Rota vozů jako orgán pluku. Postup malých jednotek útočné vozby.

Cpt. Le Brigand: Les nouveaux Règlements et l'armement de l'Infanterie. Nové předpisy a výzbroj pěchoty. Studie, v níž autor podrobuje kritice hlavní zbraň pěchoty: automatickou zbraň bojového hloučku.

Colonel Andréa: La vie militaire au Levant. Vojenský život v Malé Asii. Vyličení operací první a druhé divise proti Kemalistům v severní Syrii a Mesopotamii od března 1920 do března 1921.

Colonel Brémont: Conseils pratiques pour les Cadres de l'Armée métropolitaine appelés à servir en Afrique ou au Levant. Praktické pokyny pro náhradní útvary domácích těles, jež slouží v Africe a v Malé Asii. Jaký tam věsti život a jak tam třeba žít s rodinou.

Duben 1922.

Colonel Dessoffy de Csernek: Quelques réflexions sur l'Infanterie. Několik myšlenek o pěchotě. Autor staví si hlavně tyto otázky: Jaka bude pěchota budoucích armád? Jaka bude její výzbroj? Jaký bude její úkol v bitvě?

Colonel Chédeville: Etude sur l'emploi des chars de combat. Studie o použití útočné vozby. Část V. Nutnost vlivu nejvyššího velitelství na užívání vozů. Zachování všeobecných pravidel. Součinnost jednotek útočné vozby v boji armády. Prapor vozů orgánem pěší divise. Zálohy útočné vozby. Podmínky užití vozů dle rázu zamýšleného útoku. Velké jednotky útočné vozby: pluk a brigáda.

La deuxième partie du Règlement provisoire de manoeuvre d'infanterie du 1er février 1920. Druhá část zatímních předpisů pro pěchotu z 1. února 1920. Pokračování kritiky z dubnového, zářijového a listopadového sešitu minulého roku. Pěchota v boji. Boj útočný.

Colonel Andréa: La vie militaire au Levant. Pokračování o vedení operací první a druhé divise v Malé Asii r. 1920-21.

Cpt. Coutard: Au Maroc. Vyličení method politické, národohospodářské a vojenské činnosti v Marokku.

Lt.-col. Baranger: Tactique appliquée d'Infanterie. Aplikací studie taktická pro pěchotu. Pochoď, ubytování a boj pluku pěšího a hlavních jednotek podřadných. Podle doktriny druhé části prozatímních předpisů pro pěchotu v rámci pluku.

Revue de Cavalerie.

Březen—duben 1922.

Gén. Blacque-Belair: Sur les bords du Rhin. Na březích Rýna. Vy-

ličení sportovních zábav a cvičení (polo na koni, štafetových běhů, koňských dostihů) u armády rýnské v r. 1921.

Colonel Detroyat: Quelques mots sur l'instruction de la troupe. Studie, naznačující širokými rysy, jak se musí jezdectvo připravovat ke své úloze, k níž jest povoláno. Výcvik jednotlivce. Výcvik skupiny, korouhve, eskadrony, pluku.

Colonel Guespereau: Les spahis. O způsobu doplňování, o délce povinné služby domorodců u pluků spahiů v Alžírsku, na Senegalu a v Saharě. O povaze Arabů v severní Africe. O náhradních tělesech. O domorodých poddůstojnících a důstojnících.

Cmdt. Falguière: A propos du dressage. Příspěvek k výcviku koní u jezdectva.

Lt.-col. A.: Étude d'un cas concret. Aplikací studie taktická pro jezdectvo.

Lt.-col. Vaucreson: Les Haras en Syrie. Popis stavu, organizace a administrace hřebčinců v Syrii.

Cmdt. Mesmay: Idées allemandes sur la cavalerie. Německé názory o jezdectvu, týkající se hlavně myšlenek německého kapitána Ammona a generála a inspektora něm jezdectva Posecka a vztahující se k frontě západní a východní, k organizaci, výzbroji a výstroji jezdectva a jeho úkolům.

Revue d'Artillerie.

Březen 1922.

Général Challéat: Le réglage muet du tir d'artillerie. Úvaha o dělostřeleckém zastřelování podle výpočtu.

Colonel Muller: L'artillerie allemande dans les batailles de rupture. Německé dělostřelectvo v bitvách průrývných. I. Útok na Chemin des Dames r. 1918. Početné stavy. Přípravy. Způsob střelby. Postup do průryvu. Zásobování munice. Provedení útoku. Co by bylo mělo činiti francouzské dělostřelectvo.

Cpt. Desrousseaux: Etude du tir de masse. Studie o hromadné střelbě. Předehra. Rozčlenění do hloubky. Rozčlenění směru střelby. Výpočtení hustoty střelby. Výpočtení spotřeby munice. Počet baterií. Vlastní střelba.

Cmdt de Saint-Maurice: Coniques interosculatrices assimilables à la trajectoire à la loi des temps. Matematická studie.

Cmdt Apffel: Le service de renseignements de l'artillerie. Zpravodajská služba dělostřelecká. Charakteristické vlastnosti ztrnulé posice. Charakter-

ristické vlastnosti bitvy. Návrh na organizaci zpravodajského oddělení dělostřeleckého u armádního sboru za bitvy.

Cmdt Maurin: Les matériels de 19 et de 24 G. Popis těžkých pobřežních děl 19 cm a 24 cm.

Duben 1922.

Général Broussaud: Quelques mots sur les manoeuvres. Autor přimlouvá se, aby každoročně konány byly pravidelné manévry a to: na frontách opevněných jednou ročně, ve volném terénu tak často, jak možno za každé roční doby.

Colonel Cambuzat: Le matériel d'artillerie et son emploi. Dělostřelecký materiál a jeho užití.

Cpt. Mortureux: Considérations sur l'artillerie de montagne. Úvahy o horském dělostřelctvu.

Cmdt Benoist: Méthode spéciale de détermination des éléments topographiques du tir. Zvláštní metoda určování topografických prvků střeleckých.

Cmdt Maurin: Les matériels de 19 et de 24 G. Popis těžkých pobřežních děl 19 cm a 24 cm.

Emploi de l'artillerie en Allemagne d'après le règlement du 1er septembre 1921. Kterak se v Německu užívá dělostřelctva dle předpisu z 1. září 1921.

Procédés de liaison entre infanterie et artillerie. Způsoby spojení mezi pěchotou a dělostřelctvem. Kterak pěchota označuje cíle dělostřelctvu.

Revue du Génie militaire.

Březen-duben 1922.

Général Benoit: La fortification permanente pendant la guerre. Stálé opevnění za války. Jak se měnily názory na opevnění za války. Úlohy pevností za útoku na Verdun. Opevnění v budoucnosti.

Cpt. Jaubert: Le service télégraphique aux armées pendant la guerre. Telegrafní služba u armád za války.

Cpt. Delacroix: La Compagnie 7/3 du génie à Fontenoy-sur-l'Aisne en septembre 1914. Ženíjní rota 7/3. v září r. 1914 u Fontenoy-sur-l'Aisne.

Cpt. Debieu: Construction d'un pont de pilots. Vybudování pilotového mostu pro veliké zatížení, jež postavil 6. ženijní pluk na Corrèze na místo mostu u Malemort, jež byl stržen při povodni. Práce trvala od 26. září do 16. října 1921.

Lt. Vaireaux: Destruction d'abris en ciment armé à Frescaty. Zničení cementových a železných přístřeší ve Frescaty u Met, jež provedl 9. ženijní pluk.

Revue militaire Française.

Březen 1922.

Général Buat: Les campagnes d'Hindenburg-Ludendorff sur le front oriental. Hindenburgovy a Ludendorffovy bitvy na východní frontě. Bitva v severním Polsku od 11. listopadu do 20. prosince 1914.

L. F.: La bataille de Varsovie. Varšavská bitva r. 1920. Manévr bolševiků. Bitva na sever od Varšavy a Modlinu od 13. do 17. srpna 1920. Využití úspěchu. Pronásledování bolševiků od 18. do 22. srpna 1920.

Colonel Viotte: Quelques mots sur la réorganisation de l'armée. Několik slov o reorganizaci armády.

Lt. Col. Mussel: Étude d'un système d'artillerie. Studie o soustavě dělostřelecké. Dělostřelctvo budoucnosti. Soustava s částečnou koňskou příprží. Soustava jen s pohonem mechanickým. Prach a projektily. Jak doplniti a zlepšiti náš dnešní systém.

Col. Chedeville: Les chars de combat actuels et le Haut commandement. Nynější útočná vozba a nejvyšší velitelství.

Cpt. Huguet: La VIIe Expedition internationale de locomotion aérienne. Sedmá mezinárodní výstava vzduchové dopravy. Aparáty pro dopravu civilní. Aparáty vojenské a námořní. Materiál a konstrukce.

Cmdt. Dumont: La situation militaire actuelle de l'Allemagne. Dnešní vojenská situace Německa. Dnešní armáda. (Reichsheer.)

Duben 1922.

Général Buat: Les campagnes d'Hindenburg-Ludendorff sur le front oriental. Druhá bitva u jezer mazurských (únor—březen 1915).

Lt. Col. Fontaine: Le passage de la Vesle par la 10e division. Přechod desáté divise přes Veslu dne 30. září r. 1918. Všeobecná situace. Terén. Organizace nepřátelská. Příprava. Nástup k útoku. Provedení útoku.

Controleur génér. Chareyre: Organisation de l'administration centrale du Ministère de la Guerre. Organizace ústřední administrativy ministerstva války.

Colonel Le Hénaff: **La préparation et l'exécution d'un plan de transport de concentration.** Příprava a provedení koncentračního plánu dopravního od srpna do října 1914. Příprava železnic k válce. Plán XVII., jeho pojetí a jeho provedení. Železnice za operaci pochybové války v září a říjnu 1914.

Cmdt. Dumont: **La situation militaire actuelle de l'Allemagne.** Dnešní vojenská situace Německa. Souvislost s minulostí. Příprava do budoucna. Závěr.

Cmdt. François: **Des principes de guerre.** Válečné zásady. Zkoumání zásad. Metoda rozumová. Metoda historická. Relativita zásad. Závěry.

Květen 1922.

Général Buat: **Les campagnes d'Hindenburg-Ludendorff sur le front oriental.** Letní tažení proti Rusku od května do září 1915.

Général Cordonnier: **A la droite de la 4e armée française.** Na pravém křídle čtvrté francouzské armády dne 22. srpna 1914. Cílem studie jest ukazati, jaké služby prokázal Francii generál Langle de Cary a druhý armádní sbor dne 22. srpna 1914. Rozkazy vydané dne 21. srpna 1914. Provedení těchto rozkazů. Události u Villers-La-Loue.

Général Penelon: **Les communications et les destructions aux armées.** Problém komunikací. Prostředky komunikací. Železnice. Silnice. Mosty. Komunikace vodní. (Pokračování.)

Médecin Inspecteur général Toubert: **Réflexions sur le service de santé.** Úvahy o zdravotnické službě ve válkách minulých, nynějších a budoucích. Základní důležitost zachování početných stavů. Cíle zdravotnické služby za války. Předjetí nemocem. Péče o nemocné a raněné. (Pokračování.)

Cmdt. Prioux: **La cavalerie dans la défensive.** Jezdecko v boji obranném. Proč může jezdecko účinně zasáhnouti při defenzivě. Prohnutí fronty. Úzké proryvy. Široké proryvy. (Pokračování.)

Lt. Col. Gémeau: **Un grand chef allié: le maréchal Haig.** Veliký vojévůdce spojenecký, maršál Haig. Haig jest jedna z velikých postav válečných. Bojoval ve Francii od r. 1914 až do roku 1918. Byl velitelem zprvu armádního sboru, pak armády a konečně všech anglických branných sil. Francie jest mu nesmírně vděčna za jeho loyaltitu. Haig pochází ze staré skotské rodiny, jest prostřední postavy, má energický výraz v tváři a důvěřivé modré oči. Po-
vahy jest tiché a rozejímavé, dokonale vyrovnané a naprosto přímé. Otcem tří

dcer a syna. Studoval na universitě ox-fordské a stal se ve 24 letech podporu-čikem u 7. husarského pluku. Když absolvoval školu generálního štábu, sloužil v Sudanu, v Jižní Africe a Indii. V srpnu 1914 přistál se svým sborem na půdě francouzské a setrval ve Francii až do příměří. Za války byl jmenován maršálem a po příměří byl mu udělen titul lorda. Poněvadž neměl jmění, vy-měřila mu vláda za souhlasu králova značné služné a národ anglický zakou-pil mu zámek a panství. Lord Haig opu-stil život veřejný i vojenský a uchýlil se do ústraní. Ač je nutno pokloniti se této skromnosti, přece jen sluší litovati ztráty jeho zkušeností a jeho neobyčej-ného talentu.

Revue d'Études Militaires.

Čís. z 1. března 1922.

La Guerre Russo-Japonaise. Bitva u Liao-Yangu od 30. srpna do 3. září. Po-pis terénu. Obranná posice ruská. Plán obou stran. Všeobecná synthesa bitvy. Plán Kuropatkinův. Plán Oyamův. Obrana posice vysunuté. Obrana posice hlavní. Události na levém ruském křídle. Ustup Rusů k Mukdenu. Situace koncem září.

Čís. z 15. března 1922.

L'Inspection Générale de l'Armée. Generální inspektorát armády. Dekret Messimyův z r. 1911. Dekrety Milleran-dovy z r. 1912. Dekret Lefèvreův z ro-ku 1920. Dekret Maginotův z r. 1922.

Guerre de Sécession. Válka secesio-nistická (proti odpadlým jižním státům unie severamerické 1861—1865). Dopli-ňování vojska. Složení armád. Strategie a taktika. Vývoj opevnění za války. Závěr.

Revue de l'Aéronautique Militaire.

Leden—únor 1922.

Médecin-Major Beyne: **L'apti-tude physique à l'Aviation.** Tělesná způ-schilost k aviatice. Autor uvažuje jed-nak obtíže, jež lidskému organismu způsobuje let v letadle, jednak úlohu určitých fyziologických funkcí v praxi aviatické.

Cpt. Daguaux: **Les méthodes de navigation aérienne.** Vzduchoplavecké metody. Jejich užití ve vzduchoplavbě vojenské. Nutnost a důsledky jich roz-šíření.

Chef d'escadron d'Artillerie Fontaine: **Les Écoles à feu d'Artille-rie antiaérienne.** Střelecké úkoly pro dělostřelectvo protiletadlové. Autor vy-světluje některé cvičební metody.

Rozpočet vojenské aviatiky na rok 1922.

Prosinec 1921.

E. Marie: **Un village pendant l'occupation allemande.** Život ve vsi za německé okupace. Výňatky z denníku pana Marie, prozatímního starosty v Gespunsartu.

Jules Issac: **Le témoignage du Général Lanrezac sur le rôle de la 5e armée (Août 1914).** Svědectví generála Lanrezaca o úloze páté armády v srpnu 1914. (Pokračování.) Ústup od Charle-roi ke Guise, Bitva u Guise. Nehoda Lanrezacova. Prozatímní závěry.

B. Auerbach: **La crise de l'alliance austro-allemande sous le ministère du Comte Czernin (1917—1918).** Krise rakousko-německého spojení za vlády hraběte Czernina v letech 1917—1918.

Au Grand Etat-Major allemand. V hlavním stanu německém. Vzpomínky rakouského generála. Výňatky z knihy generála Josefa Stürgkha: Im deutschen Grossen Hauptquartier, vydané v Lipsku r. 1921.

Leden 1922.

Edouard Desbrière: **Quelques historiens anglais et allemands de la guerre navale.** — Někteří historikové angličtí a němečtí o námořní válce. Posudky o německých a anglických knihách, které vzhledem k osobám autorů tvoří již nyní vážné příspěvky ke studiu operací námořních hlavně severomořských. Jsou to: Naval operations od Sira Juliana Corbetta. With the battle cruisers od Younga. Fünf Jahre im Türkei od Limana von Sanderse. The Grand Fleet od Jellicoe. (Pokračování.)

Général Legrand-Girarde: **Le combat de Saint-Blaise-La-Plaine du XXIe Corps d'armée (14. Août 1914).** Boj 21. armádního sboru u Saint-Blaise-La-Plaine dne 14. srpna 1914.

XXX: **L'offensive de Macédoine en 1918.** Macedonská ofenzíva roku 1918. Vylíčení ofenzívy na základě deníku nejménovaného svědka a jeho poznámek, které původně nebyly určeny pro veřejnost.

Mémoire du comte Schulenburg. Paměti hraběte Schulenburga, generála brigádníka o abdikaci Viléma II. dne 7. listopadu 1918.

d) Revues anglické.

The Army Quarterly.

Vol III No 2, January 1922.

Editorial. Redakční poznámky k washingtonské konferenci, k sváru s Irskem, zmínky o původním válečném plánu Ruska v r. 1914, o plánu Belgie, který, opíraje se o usnesení o neutralitě, byl výhradně defenzivní, a j. Ironisuje novinářskou kampaň pro americký plán odzbrojení, připomíná zklamání Wellse, s jakým se vrátil s Washingtonu. Ukazuje, že odzbrojení neznamená zamezení války budoucí, kdy všechny bojové prostředky nynější mohou být při pokrocích vědy a techniky nahrazeny úplně novými a kdy lehce (jak již poslední válka ukázala) promění se mírní občané ve vojáky. Polemizuje s B. Shawem, který neprávem vidí vinníky válek v diplomatech, v jejichž silách, i když jsou velmi vlivní, nejsou příčiny a úsilí k válce. Války mohly by přestat, kdyby všichni lidé stali se pravými křesťany, nebo kdyby pochopili „prostou hospodářskou pravdu, že válka z mnoha materiálních hledisek není stejně vítěze jako poraženého“.

The Strategy of the Campaigns of the Egyptian Expeditionary Force (E. F. P.) By Lieut. Colonel A. P. Wavell. C. M. G., M. C. Strategie bojů egypt-

ského expedičního vojska. — Přednáška v důstojnické škole. Se 7 mapkami. Stručné a přehledné vylíčení vojenského tažení Angličanů od suezského kanálu až k Aleppu. Souviselo s ostatní velkou frontou a jako tato, měla své tři periody (sinajskou, palestinskou a syrskou). Aleppo nebyl původně cílem tažení, nýbrž zahrnutí Turků od Egypta, od suezského průplavu, kde malými silami drželi dvanáct anglických divísi v nečinnosti. Sinajská perioda končí před Gazou a Bershedou, jichž dobytím počíná generál Allenby periodu palestinskou v létě 1917. Důvody k postupu na Jeruzalém: 1. všeobecná ofenzíva spojenců, 2. pomoc mezopotamské armádě, proti níž Falkenhayn soustředil velké síly, 3. morální efekt na křesťanstvo dobytím Jeruzaléma (politika Lloyda George). Síly na obou stranách. Obtíže v poušti. Strategie Allenbyho: zastření operace proti Bershedě ve vnitrozemí útokem na Gazu (při pobřeží). Nedostatečná vzdušná rozvědka nepřítele. Převaha jezdecká u Angličanů. Od 4. do 21. listopadu boje končící dobytím Jeruzaléma. Upevnění na linii Jaffa—Jeruzalém přes zimu. Závislost další akce na celkovém plánu spojenců v r. 1918. Stažení anglických vojsk do Francie, náhrada indickými. Defenzíva na západě, pro-

ponovaná ofensiva v Palestýně. Strategie Allenbyho: upoutání nepřítele na vnitrozemí (Zajordáni). 19. září útok na Jaffy za vedoucí účasti jezdecktva, které uskutečnil rychlý postup k Damašku a Aleppu (16. října). Připojena chronologie bojů a výčet sil bojujících.

The German II. Cavalry Corps (H. K. K. II.) at le Cateau. By Brigadier-General J. E. Edmonds C. B. C. M. G. (Retired R. E.). Druhý německý jezdecký sbor u le Cateau. — Dle údajů kníže gen. Poseck-a „Die Deutsche Kavallerie in Belgien und Frankreich 1914“, zpracovaná historie a strategie německého postupu mezi Cambrais a le Cateau koncem srpna 1914.

General Liman von Sanders on his Experiences in Palestine. By C. T. Atkinson. Obsah (s citáty) knihy L. von Sanderse. „Fünf Jahre in Türkei“. V mnohém je doplněním výše zmíněné „Strategie egyptského exped. vojska“.

The Geography of the Treaty of Trianon. By W. E. D. Allen F. R. G. S. Geografie trianonské smlouvy. — Článek je geografickým pouze v první části prvního odstavce. „Bývalé království uherské“, a pokud autor — člen královské společnosti zeměpisné — zabývá se zeměpisem bývalých Uher, nelze ničeho namítnouti proti faktům známým z každé čítanky. Jakmile však v třetím odstavci přikročí autor k historii Uher, ocitá se ve vleku informací maďarských a obětí vědeckou pravdu tendenci na konci vyslovené: opravě hranic ve prospěch Maďarů. Jádrem historických výkladů je takové. „Od 10. do 15. století dominují Maďaři střední Evropě a Čechy, Polsko, Moldavie, Valachie, Srbsko a Bosna postupně uznávají svrchovanost byzantského krále a tak se vytvořila první celistvá monarchie v Evropě, v době, kdy Anglie a Francie byly rozdrobeny ve feudální státečky“. — Maďarský šovén nedvážil by se více říci: — Uherská říše se sice pak rozpadla, stala se kořistí s jedné strany Turků, s druhé strany Habsburků, a když konečně v 18. stol. Turci byli vyhnáni (kým, se neříká), počíná zúřivý boj mezi domácí aristokracií a cizí habsburskou dynastií a vyrovnání z r. 1867 je pouhým kompromisem.

Dlouholetá poroba, různé příčiny hospodářské (průmyslový rozvoj Rakouska na úkor Uher) a psychologické (konservativnost sedláka) zdržely vývoj Uher a autor uznává, že byly ve XX. století na středověkém stupni sociálního vývoje. Ba autor připouští antagonismus „podřízených“ (subject) národností, který ovšem nebyl takový jako v Rakousku: „Slováci a Rusíni nesouhlasili s extrémními požadavky

Čechů, Chorvatů žádali pouze plnější autonomii a konečně jejich střední třídy nebyly nadšenými přívrženci spojení s balkánskými Srby, jejich kulturu, obsahující vítězství prvky turecké neschopnosti a korupce, opovrhovaly“. Ještě Valaši měli oprávnění k největším nárokům, ale ti si spíš přáli spojení Rumunska s Maďarskem, než úplné neodvislosti. „Celkem — praví klidně autor — rozdíly mezi Maďary a podřízenými národními (subject races) byly v základě sociální a agrární, spíš než národní, a kdyby nebylo došlo k válce, bylo by se pravděpodobně našlo rozřešení národnostní otázky ve vybudování uherského státu“. Světová válka zabránila Maďarům „řešit“ národnostní otázku dále způsobem, jež vylíčil autorův krajan Scotus Viator ve dvou knihách. A tak trianonskou smlouvou ztratili Maďaři dvě třetiny svého území. Jakými machinacemi byli o ně připraveni! „Obratní politikové pražští získali na mezinárodní konferenci celé západní a severní Karpaty propagandou na Slovensku, založenou na principech agrární revoluce na útraty maďarských statkářů a za hranicemi založenou na velkém ideálu sebeurčení, kdežto bukurešťským politikům, kteří sami jsou statkáři, a mají historické zásluhy daleko menší než Maďaři, připadla celá Transylvanie, bohatá minerály a lesy, k tomu ještě rovina mezi Transylvánskými Alpami a Tisou, kde žijí téměř 2 miliony Maďarů“. Jediné Chorvatsko-Slavonsko mělo právo — dle autora — být vtěleno v Jihoslovánii — Bážka a Banát, jichž vývoj je zásluhou maďarského úsilí a kapitálu, byly rozděleny — zajisté nespravedlivě dle autora — mezi Jihoslovánii a Rumunsko. „Přes půl milionu Maďarů bylo přivtěleno Slovensku a Bratislava (Pozsony), čisté německo-maďarské město a bývalé hlavní město království, bylo obětováno, aby ukojilo ambiciózní český plán přístavu na Dunaji.“

A nyní líčí autor všechny nevýhody tohoto rozdělení. Především Maďaři byli připraveni o všechen průmysl a průmyslové suroviny. Ale i zemědělství bylo těžce dotčeno tím, že prameny všech řek zavlažující obě uherské nížiny, případně cizím státům. „Půlstoletí Maďaři zalesňovali tyto prameny, regulovali řeky, vysušovali močály a pak za příměří, nové vlády na Slovensku a v Transylvánii, buď zlomyslně, buď z nedbalosti, nedbaly na práce podél řek, vyporážely lesy, obnažily prameny a výsledkem byl: že za poslední dvě léta uherská nížina trpěla suchem nebo zavodněním.“

Ale ještě více ublížila trianonská smlouva Slovákům, Rusínům a Transylváncům; neboť „nedbala otázky děl-

by práce". Před válkou karpatské hory v zimě poráželi dříví, na jaře ho plavili do uherské nížiny, srážili tam léto na žhových nebo na jiných pracích a na zimu se vraceli s plnou kapsou do hor. Ale od příhré horalům je zakázán styk s Maďarskem a tak jsou tisíce dělníků bez práce!

Vůbec oddělení zemědělských krajů od průmyslových způsobilo mnoho nesnází, i Čechům zvýšilo zásobovací obtíže, když jim dáno zemědělsky chudé Slovensko. Připojení pak ke Slovensku zemědělských krajů, jako Czaldakoš, kde jsou maďarské majority, je dle autora „nemorální a prázdny (futile) pokus zabezpečit horské kraje části úrodné nížiny“.

Hlavní však důvody proti trianonské smlouvě jsou strategické, a autor je rozvádí (jinak by jeho článek nemusel být ve vojenské revui): Maďari se nemohou bránit. Československo ovládá vstup z Karpat do nížiny a hranice jsou na dva dny pochoď od Budapešti. Jihoslávie má údolí velkých řek, jež vedou do velké nížiny. Ale ještě vážnější je, že ztracen je význam Karpat pro obranu střední Evropy. Karpaty jsou rozděleny Československu a Rumunsku. Českoslovákům připadl prikárpatský pás, „naše jaternice“, jak ji sami nazývají, a nemají v něm železnice od západu na východ, takže útočící ruská armáda má lehký přístup do kolmých údolí řek (Latorce atd.). Co se týče východních Karpat, jsou pro obranu ztraceny i kdyby měly dráhy od západu k východu, jichž nemají vůbec.

„Historickými a přirozenými obránci Karpat jsou Maďari“ prohlašuje Mr. Allen, oni mají k tomu zeměpisnou polohu, mohou zřít lehece frontu od východu na západ, spojenou výhodně železnicemi.

Autor upozorňuje na velmi možnou eventualitu ruského útoku na Karpaty. Rusko-německá koalice proti spojeným povede k spojenému útoku na Polsko a státy Malé dohody a pak Karpaty, za nynějších držitelů, nejsou schopny obrany.

Článek končí úvahou o možné úpravě poměrů ve střední Evropě. Připouští, že za dnešní politické situace změna trianonské smlouvy ve prospěch Maďarska zdá se nemožnou. Ale upozorňuje zároveň československé a rumunské politiky, že dobře učiní, když si připomenou, že stabilita jejich států spočívá pouze na dobré vůli a podpoře Ententy. Někáká změna v britské nebo francouzské politice, nebo rozhodnutí vzdát se všeho aktivního zasahování, mohou pojednou vystavit oba státy útoku jich sousedů. Napomíná oba státy k rozumným ústupkům, tolerantní politice vůči minoritám a mluví o

nutnosti hospodářské unie středoevropských států. (Kromě Jihoslávie, jejíž zájmy jsou obráceny na Balkán a k Adrii.) Ovšem této unii nejvíc překáží „obchodní tíživost Československa“ a „jest litovatí, že přidělení dunajské hranice od Bratislavy ke Komárnu učinilo je nezávislým na spolupráci s druhými podunajskými státy“.

V posledním odstavci autor shrnuje účel svých výkladů:

„Naléhavou nutností je revize hranic, jež by dala Maďarům v moc Karpaty mezi Topolou a Rodnou. Takováto koncese byla by strategicky výhodnou pro všechny karpatské státy, neboť Maďarsko bylo by pak zainteresováno jako obránce proti nepřátelské mocnosti útočící s východu a ne jako její spojenec. Ustupek, který by dal Maďarsku stolice: Zemplinskou, Ung, Bereg, Ugocza a Marmaroš, měl by strategické i hospodářské výhody pro všechny, jichž se týká, a byl by zároveň zárukou nového ducha rozumu a konciliance ve středoevropských vztazích“.

Článek p. Allena je při své stručnosti obsažný, psán velmi působivě a jmenovitě na konec zdůrazněné strategické úvahy, ilustrované mapkou, svedou lehece vojáka anglického, spolehnivšího se na vážnost člena královské společnosti geografické, k souhlasu se závěry autorovými. Tento příklad maďarské propagandy, proniknuvší do tak seriosní revue spojenecké armády, jako je Army Quarterly, je velmi vážný. Upozornili jsme na článek naše úřady vojenské i politické, které příslušným způsobem informují anglickou vojenskou veřejnost.

Problems of mechanical Warfare, by col. J. F. C. Fuller, D. S. O. — Problémy strojního vedení války.

Světová válka vrátila se k strategii Alexandra Velikého — rozbít nejprve řady nepřitele, pak vniknout do průlomů vzniklého a pronásledovat nepřitele desorganizovaného. Hoplíti byli nahrazeni tanky, pronásledující jezdecké pěchotou. Ovšem dosavadní zbraně: jízda i pěchota ukázaly se málo schopnými provádět tuto druhou úlohu. I tanky při malé pohyblivosti (kteří nechránila před dělostřeleckou palbou), nejsou následovány vlastním dělostřelectvem a zásobovací kolonou, nestačily úplně na tento úkol. Teprve v době příhré, kdy postaveny byly tanky těžké o rychlosti 5 mil za hod., a lehké o rychlosti 8 mil za hodinu, byl rozřešen problém v tom smyslu, že oba druhy tanků mohly by i rozkazit nepřátelskou linii i pronásledovati a ničiti.

Při předpokladu, že rychlost těchto obrněnců bude zvýšena na 15 mil resp.

na 25 mil, provedena by byla v budoucím způsobu boje úplná revoluce. Analýsou různých alternativ dochází autor k závěru, že jezdectvo, jehož významu stále ubývalo, zmizí úplně a jeho úkoly převezmou letadla a malé tanky (o 2 osobách). Pěchota bude mít pouze ochranné úkoly, bude se moci pohybovat pouze na obrněných traktorech. Boj bude rozhodovat dělostřelectvo, které změní tažnou sílu: nejvýhodnější transport děl bude na velkých tankách. Raz bitvy pozemní přiblíží se námořnímu boji: dělostřelecké tanky budou pozemními bitevními loďmi, lehké tanky — řadovými křižáky. Konečně i zásobování se „motorisuje“. Obstarají je velké transportní traktory, čímž se značně zkrátí délka kolon. Boje se účastní pouze tanky z obou stran, vše ostatní bude za frontou, ovšem na velkoleh, umožňujících rychlý pohyb.

Ještě aktuálnější než velká válka pro nejbližší budoucnost je drobná válka a autor posuzuje požadavky malé války (na př. boje proti vzbouřeným kmenům v koloniích). Nejdůležitějším problémem je rychlá doprava vojska na bojiště. V terénu pustinném jsou proto výhodné tanky velké rychlosti, též k dopravě vody. Rovněž v terénu hornatém a zarostlém tanky, speciálně přizpůsobené, rozřeší mnoho obtížných problémů. S malou válkou souvisí blíže i ochrana vnitřní bezpečnosti a autor diskutuje použití tanku v službě policejní. Ale i v námořní a vzdušné válce dojde tanku užiti: vylovení mužstva na pobřeží a dopravu na bojiště provedou nejbezpečněji a nejrychleji obrněné traktory. Zničení nepřátelských hangarů a dílen za frontou budou moci provést tanky podporované a provázené letadly.

Autor ukazuje na tendenci velmocenských armád nahradit jezdectvo a koňskou dopravu motory. Všude stoupá zájem o tanky a v Anglii zřízena byla zkušební brigáda, složená ze všech druhů zbraní, aby umožnila prostudování a rozřešení problému mechanického vedení války. Ježto vývoj aplikace tanků závisí na otázkách hospodářských a musí též překonávat konservatism vojáků, autor určuje mu lhůtu asi 15 let.

A day with the Byzantine Army on Active Service. By J. M. Scammell, Capt. Inf. Res. Corps U. S. A. Den s aktivní byzantskou armádou. Organizace, strategie a den bojů, vyličené dle historických pramenů, hlavně: L'armée Byzantine à la fin du VIe siècle od F. Aussaresses a na základě „Strategikonu“ císaře Mauricia. Přiložena mapka, ilustrující taktiku byzantského vojska.

Demobilization. By E. Stopford Holland, late cpt. R. W. Kent. Rgt. Postup

demobilisace, principy, dle nichž provádění bylo zamýšleno, a obhajoba vojenských úřadů proti útokům tisku na způsob a trvání demobilisace.

Prisoner of War. By Dr. J. Fitzgerald Lee. Historické vyličení, jak se zacházelo se zajatci od dob, kdy byli bezprávnými otroky, až do minulé války. (Mezi jiným též zmínka o svobodě zajatých Čechoslováků v Kyjevě, kteří mohli i veřejně demonstrovat svou nerávist vůči zajatcům maďarským.)

The Administrative Services of the B. E. F. during the Great War. Etapní služba britských vojsk ve světové válce. Organizace transportu, zásobování zbraněmi, střelivem, potravinami a léčiv. Ocenění zásluh všech činitelů v této službě, vykonávané přesně a s nepopíratelnými úspěchy.

Policy and Strategy. By Mj-General Sir F. Maurice, K. C. M. g., C. B. Obsan autobiografie maršálka Robertsona: From Private to Field Marshal (od prostého vojína do maršálka), hlavně kapitoly, týkající se světové války, které ličí rozpory mezi vedoucími politiky, hlavně Lloyd Georgem a strategii (Robertsonem, Haigem, Joffrem) a vliv těchto sporů na válečné neúspěchy a prodlužování války.

A novel about the Ex-Kaiser. Recenze knihy K. Rosnera „Der König“, který se snaží sympaticky vyličit bývalého císaře Viléma.

Notes on foreign war books. Poznámky o cizích vojenských publikacích.

Reviews and notices of recent books. Recenze došlých knih.

Appendix. Schematismus anglických ozbrojených sil.

Infantry Journal.

January 1922. Vol. XX. No. 1.

Vydává The U. S. Infantry Association, Washington.

Military Policy of the United States as Settled by Law and Executive Orders. Col. J. M. Palmer. Předneseno ve válečné koleji. V roce 1921 vydán byl zákon a prováděcí nařízení o národní obraně, který dle slov prezidentových odpovídá duchu národních tradic a zároveň zaručuje rozšíření malé regulérní armády velkými občanskými silami ve chvíli národního nebezpečí. Armáda Spojených států skládá se ze stálého vojska, národní gardy a organizovaných rezerv. Na příkladech občanské, španělské a konečně i světové války ukazují se nevýhody staré vojenské politiky, jež nedovedla využít zkušeností veteránů k mírové přípravě pro

budoucí potřebu a jež při centralisované mobilisaci r. 1917 (do velkých táborů) způsobila mnoho zmatku, výloh i ztráty času. Nová organizace národní obrany podobá se poněkud švýcarské milici, jenže občanský výcvik v „campu“ není všeobecný, povinný, nýbrž dobrovolný. Po všech státech budou rozděleny kádrové organizace záloh, jež podrží jména a určení jednotek, bojovavších ve světové válce. Záložní důstojníci, jichž je dnes na 67.000, tvoří záložní sbor důstojníků (Officers Reserve Corps). S touto organizací se již začalo; dle hlášení z některých míst je dobrovolně přihlašování bývalých důstojníků větší než se očekávalo, a vše svědčí, že nová vojenská politika Spojených Států bude mít úspěch.

Qualifying Eighty Per Cent Marksmen. Cpt. M. T. Davenport. Referát o úspěšné cvičební střelbě pěšího praporu, o výcviku, který vedl k dobrým výsledkům.

Military History and Policy. Cadet J. M. Richards. Školní úkol, odměněný cenou.

Mission for machine Guns. Cpt. H. J. Silvestone. Základní věty o úkolu kulometů, snížení počtu pěchoty při úkolech, jež nejsou rozhodným útokem, zesílení palby útočící pěchoty. Organizace vojska musí dovolit pružnost v přidělování kulometů k jednotkám.

The American Expeditionary Forces in Europe 1917—1918. Mjr. H. von Giehl. (Pokračování.) Líčí situaci na západní frontě, síly spojenečů a Německa před jarem 1918, kdy počíná účast amerických expedičních vojsk na bojišti.

Dual Status of Officers. Mjr. J. B. Goodman. Postavení důstojníků národ-

ní gardy v rámci nové organizace armády U. S.

Fourteenth Infantry Athletic Meet. Zpráva o sportovních slavnostech pluku.

Sergeant Hill Visits Gettysburg. Válečná povídka.

The Champagne-Marne of Defensive. Cpt. J. C. Switzer. (Pokračování.) Historie bojů od počátku července 1918, se zřetelem na účast amerických vojsk.

Intelligence and Accuracy in Carrying Verbal Messages. Cpt. R. H. Wheeler, prof. of Psychology. Psychologické pokusy, prováděné s nováčky, aby se stanovil vztah mezi inteligencí a schopností reprodukovat ústní poselství. Zkoušení nováčků rozdělení dle inteligence na 4 třídy a znamenána procentem rychlost reprodukce snadných, středních i těžkých poselství. Resultáty svědčí, jak je nebezpečno svěřovat ústní poselství lidem, kteří nemají značně vysokou inteligenci.

Doctrines and Principles of War. Lt. col. H. Erickson. Přednášky ve válečné škole s programem: Doktriny války. Principy války. Cil. Ofensiva. Převaha sil. Ekonomie sil. Manévr. Zabezpečení. Překvapení. „Team work.“ (Koordinace pod jednotným velením.) (Pokračování.)

The Veteran's Bureau. Col. Ch. R. Forbes. Úkoly kanceláří pro demobilisované.

Readjustment of Service Pay. Debata mezi kongresníkem Mackenzie a ministrem války o úpravě požitků důstojníků. Ilustrované tabulkami.

Poznámky šéfa pěchoty. — Různé zprávy. Hbk.

e) *Revues italské.*

Rivista di artiglieria e genio.

Sešit červenec-srpen 1921.

Dante Alighieri (vzpomínka, obraz).

S. Targa, dělostřel. plukov.: **Spojovací služba mezi pěchotou a divisiijním dělostřelectvem za palby.**

Autor vyzdvihuje nutnost pohyblivosti divisiijního dělostřelectva, které může být přidělováno z částí též jednotkám podřízeným. Promlouvá o důležitosti spojovací služby za nejdůležitějších operací divise, dělostřelectva, při dělostřelecké přehradě pohyblivé (barage roulant), jakož i o způsobech spojování tak, aby divise, jako jednotka, byla také duchem jednotná.

C. Barbasetti, děl. ppluk.: **Organizace a rozvoj technických vojsk v letech 1915—18.**

Válka prokázala nutnost technických (ženijních) vojsk, která byla značně rozmnožena. Rozvoj jejich charakterisován je postupnou specialisací dle potřeb války, zvyšováním stavu i počtu oddílů a organizací jednotek speciálních.

Postupem doby vytvořily se prapory sapérů a roty s výzbrojí na stavbu mostů, jakož i oddíly pomocné, roty pionýrů vodních, vrtačů kamene (strojnů) s najatými civilními pracovníky, roty železniční (ohyb. a Decanville), oddíly k obsluze visutých drah, oddíly telegrafní (a telefonní), radiotelegrafní.

plamenometné, dále oddily světlometů, nasiců (k ochraně skladišť) a pod. Těž utvořeny dvě speciální roty plynové, jedna sekce zakrývací a bakteriolog. laboratoře ke zkoušení a přizpůsobování požitkových vod. Organizace a výzbroj se povšechně popisuje.

G. Gianni, dělostř. major: **O grafickém řešení některých problémů míření.**

Ačkoliv se druhým řešením přikládalo více váhy, ukázala válka, kdy bylo nutno často měnit cíle, že grafické řešení vyhovuje nejlépe požadavkům války. Metoda míření nesmí být majetkem málo jednotlivců, nýbrž všeobecným. Autor pak pojednává o určení vzdálenosti, úhlů a korekcí. — 1 tab. korekcí a 3 tab. grafické.

Ing. G. Mascarucci, dělostř. podpluk.: **Vliv podélného napětí na příčný odpor děl.** Dokončení. Výpočty děl, u nichž byl nebýval brán ohled na podélné napětí.

E. Francesio, žen. ppluk.: **Studie o statistické rovnováze velkých vodních nádrží válcovitých.** Pokračování. Výpočty.

Směs.

Provisorní instrukce o polní službě francouz. dělostřelectva. (Obširný výňatek.)

Přenos mechanické energie pomocí vibrací. Vynález Rumuna Constantinescu; jako prostředí zvolena voda. Použití dělostřelectva ve světové válce. Refer. z knihy pluk. Balcka. Určení dráhy letu pomocí chronofotografie.

Zprávy.

Francie: Pontonový most přes Rýn. — Organizace vzduchoplaveckých mechaniků. — Námořní program na r. 1921. — Zdravotní služba v koloniích.

Japonsko. Vzduchoplavba.

Anglie: Příští permanentní opevnění a útočná vozba. — Činnost dílen Vickersových.

Spoj. Státy S. A.: Nové pobřežní dělo. — Nový kulomet. — Studijní komise pro pěchotu. — Stav vojska a rozpočet. — Rozdělení státu na vojenské oblasti. — Publikace příslušníků námořnictva.

Tonking: Visutá lávka.

Různé státy: Pokrok bezdrátové telegrafie a telefonie na palubě ponorek.

Přehled literární.

Září 1921.

S. Braccialini, gen. brig.: **Pobřežní telemetrie a příslušné přístroje systému Braccialiniho.**

Výpočet různých přístrojů a popis. 22 obr.

A. Guidetti, žen. pluk.: **Problém pobřežní obrany po světové válce.**

Ani nejsilnější pohyblivá námořní moc nemůže zabránit napadení pobřeží i slabším nepřitelem. Mluví pro pobřežní baterie, které mají i v historii již od středověku analogii.

Ing. P. Brunelli, děl. nadpor. v z.: **Poznámka k použití zaměřovacího kruhu modelu Corteseova** 2 obr.

Směs.

Francouzské světlometry ve válce. 1 tab., 8 obr. (a. r.)

Ing. C. Vita-Finzi, žen. pl. m. sl.: **Elektrifikace ital. železnic.** 1 mapa.

Předpovědi o budoucích válkách (a.)

Zprávy.

Francie. Škody způsobené Němci na spojovacích prostředcích ve Francii. — Snižování intelektuálního vzdělání po válce. — Větší vodní spád v hydroelektrických podnicích.

Italie: Automatický telefon Marziův.

Spoj. Státy: Automobilní dělostřelectvo. — Probíječ Templeův. — Ženíjní organizace.

Švédsko: Alcobronz, nová slitina mědi a hliníku.

Různé státy: Kyslíkoacetylenové řezání kovů pod vodou. — Podmořská fotografie. — Bibliografie.

Ríjen-listopad 1921.

Generál S. Braccialini: **Pobřežní telemetrie a příslušné přístroje systému Braccialiniho.**

Dokončení. 25 obrázků.

Pluk. Dr. P. Maravigna: **Železnice ve světové válce.**

Následkem použití ohromného množství lidí a materiálu ve světové válce, staly se železnice k převozu jich potřebně důležitým operačním činitelem. Autor rozebírá úkoly a vykonanou práci železnic v jednotlivých fázích války, s ohledem hlavně na Itálii. Vyvozuje převažující důležitost dobré organizace a nutnost pohotovosti vozidlového materiálu.

2 tabulky.

Žen. pluk. E. Francesio: **Studie o statické rovnováze velkých válcových nádrží vodních.**

Ukončení.

Směs.

Baterie P. R. (pobřežní hlídkové).
Účel divisijských zákopníků v poli v
americkém vojskě, a. r.
(Referát z The Military Engineer a
Revue du Génie militaire.)
Moderní vedení války, a. p.
(Refer. ze Schweiz. Vierteljahrschr.
f. Kriegswissensch.)
Kulometná pistol Thomsonova, g. g.
2 obrázky.

Zprávy.

Francie: Pěchotní dělo dopro-
vodné.

rusky opatřené dalekohledem k mí-
ření.

Organisace oddílů útočné vozby.

Rota plamenometů.

Kursy při geografickém ústavě vo-
jenském.

Program přijetí do válečné školy.

Válečné museum a knihovna.

Stav vojska v r. 1914 a 1921.

Válečné ztráty.

Význam létadla jako obchodního
prostředku dopravního.

Německo. Doplnění důstojníků
v nynější armádě.

Mrtví a ranění v evropské válce.

Anglie: Řiditelná vzducholod R.
38.

Italie: Hertzianův projektor.

Spojené Státy: Útočná vozba.

Vzducholodi plněné heliem.

Švýcarsko: Štěrkování struskou a
vápenným syst. Vinzio.

Literatura.

Mš.

Rassegna dell'esercito italiano.

Roč. II., svazek 11.—12. (listopad-prosi-
nec 1921).

Generál L. Segato: **Naše vo-
jenské zřízení.** Autor mluví o ital. vo-
jenském rozpočtu a probírá kriticky
vojenské zřízení, jež je organisováno
pro případ války, a o stavu a rozčle-
nění vojska. (2 tabulky.)

f) Revues německé.

Technische Mitteilungen.

Monatliche Rundschau auf dem ge-
samten Gebiete der Technik unter
besonderer Berücksichtigung der Wehr-
technik. Fortsetzung der: „Mitteilungen
über Gegenstände des Artillerie- und
Geniewesens.“ — 52. ročník, 1921.
Viedeň, 1921.

**Německé směry ve vedení pěchoty
v boji.** Německá vojenská literatura
poválečná se zračí ve třech vývojových
stupních. Prvotní literatura se obírala
pamětmi a polemikami o válečné od-
povědnosti, druhý stupeň probírá po-
užití zbraní podle válečných zkušeno-
stí a třetí vytýčuje si za úkol jasné sta-
novení definitivních předpisů na zákla-
dě studií o technickém využití zbraní
a způsobu jejich použití. Do toho sta-
dia náleží kniha kapitána Waldemara
Pfeifera o vedení pěchoty v boji, jejíž
obsah se probírá. (1 obr.) (Pokrač.)

Pluk. C. Giubbilei: **Pro naše jez-
deckvo.** V nové době se ponírá důleži-
tost jezdeckva v boji. Jezdeckvo bude
však tak dlouho důležitým činitelem,
pokud bude rozhodovati na válečném
poli rychlost a překvapení. Dále je vy-
tčena jeho úloha při zahájení i rozvi-
nutí boje a popisována organisace a
doplňování.

**Výcvikový předpis jezdeckva v ar-
mádě anglické.** (Rozbor.)

**Poznámky o válečném umění sta-
rověckém.**

Vojenské zprávy z ciziny.

Francie. Zřízení výcvikového stře-
diska specialistů v Bisertě. Praktický
kurs fyzické výchovy v Tunisu.

Anglie. Sport ve vojsku. Letectví.
Rozpuštění některých pluků jízdy.

Belgie. Generální inspektorát a
vrchní velitelství četnictva. Kinemato-
grafie ve vojsku. Zaopatřovací zřízení.

Československo. Návštěva vysokých
škol čs. důstojníků.

Holandsko. Rozpočet pro r. 1922.

Spojené Státy. Národopisná data.
Zásobování oddílů na ostrovech leta-
dly. Rozpočet námořního letectva pro
r. 1921/2. Rozpočet letectva pro 1920/1.

Japonsko. Japonský program ná-
mořní.

Střední Amerika. Federace střední
Ameriky.

Bibliografie.

Mareš.

ny byly zprávy o nových patentech a — bohužel — i mnohé krásné zpráv., které, nastiňující stručně dosažené úspěchy ze všech oborů techniky, chemie, technologie, zbožiznalství a p. — byly nejdůležitější a nejceněnější jejich částí. —

Uvádíme stručně obsah jednotlivých sešitů.

V seš. 1. pojednává nadp. Heigl: „O italském polním dělu“, vz. 11. s lafetou systémem „Deport“. Tato lafeta se ve válce tak osvědčila, že byla zavedena i v americkém dělostřelectvu. Myšlenka vznikla z poznání, že je třeba, aby lehké polní dělo mělo rozsáhlejší postranní zorné pole, aniž by bylo jednak třeba, byl-li změněn směr, posunovat zadek lafety, a tím také pokaždé vytrhovat ostruhu lafety do země zaraženou, a jednak, aby se nemusila pro vyšší směr střelby zarážeti tato ostruha ještě hlouběji do země. — Připojené náčrtů a velmi podrobný popis znázorňují konstrukci nového systému, který je značně složitější a jemnější. Domněnku, že by tato jemná konstrukce byla závadou, vyvrací autor sám svými zkušenostmi z podzimku 1917. Ač Italové na svém ústupu ztratili skorem všechna těžká děla, mohli přece na střední Piačvě těmito lehkými děly svou uzavírací palbou okamžitě přenést na vzdálené postranní cíle a tak překazit přechod nepřítelův přes řeku.

Nadp. inž. Alois Bock ukončuje svoji studii z roč. 1920 o „Využití Krasových jeskyní na frontě Sočské“ a připojuje k ní výkresy a popis některých zvláště zajímavých jeskyní. —

Také studie Jos. V. Bergera o „Provozu pozemním“ (Überlandverkehr) je pokračováním z roč. 1920. Studie je dokončena v seš. 3.

Seš. 2. zahajuje kap. Oskar Regele obsáhlým pojednáním o „činnosti c. a k. 2./5. zákopnické polní roty za bojů o Dunaj v letech 1915 až 1916“. — Pluk. v. v. Hirsch uvažuje ve své studii „Berücksichtigung der Tageseinflüsse“ podle francouzských předpisů (Manuel de l'officier orienteur d'artillerie, Paris 1917 a nejnovější tabulky prvků střelby pro 75 mm K ze dne 25. srpna 1917) o vlivu teploty, vlhkosti vzduchu a jiných daných změn atmosféry na střelbu z děl.

Seš. 3. a 4. přináší obsáhlou a velmi poutavou přednášku pplk. Eimansbergera o „činnosti rak.-uh. dělostřelectva ve světové válce“. — Major inž. Otto Wacha líčí působení 42 cm houfnicové baterie automobilové, čis. 13 rak.-uh. těžkého děl. pluku č. 8.

5. a 6. sešit: GM. ing. M. Brunner: **Stellungsbau im Hochgebirge.**

Obsáhlá studie, již připojeno jest množství náčrtů, je instrukcí pro zakládání zákopů v pásmu velehorském. Autor poukazuje na všechna nebezpečí, která velehory skytají (lavíny, strže, atd.), požaduje přiděl zvláštních horských útvarů, zkušených průvodců a geologů. Theoretické své poznatky dovozuje příklady z bojů na jihozápadní frontě.

7.—8. sešit: Po průlomu u Gorlice postupovalo spojené německo-rakouské vojsko směrem k východu a. použilo k přechodu přes Vislu pouze provisorních mostů. Jak tyto mosty byly pro další operace upraveny, jest předmětem studie plukovníka inž. Gustava Bergera: „Schwere Etappenbrücken über die Weichsel im Bereiche des ehemaligen Militär-General-Gouvernements Polen.“ — Před válkou přepínal Vislu na trati Krakov-Varsava pouze jediný železniční a silniční most u Ivangorodu; r. 1914 a 1915 postaveno mezi Niepolomicemi (vých. od Krakova) a ústím Pilice celkem 15 válečných mostů různých konstrukcí, které však neodpovídaly všem požadavkům na ně kladeným. Povodeň v říjnu 1915 zničila je vesměs. Přikročeno tudíž k novostavbám. Ukázalo se, že nutno voliti dva konstruktivní typy a sice: v horním toku Visly až po ústí Sanu vyhovovaly jednodušší konstrukce, od tohoto místa směrem k Varšavě bylo třeba těžkých, pevných konstrukcí. Takové mosty vystavěny byly u Sandomiře, Annopolu, Nové Alexandrie (Pulava) a u Ivangorodu. Technicky nejtěžší bylo provedení mostu u posledního místa. — Omezený rozsah nedovoluje recenzi uvést detaily, jak tato obrovská technická práce byla vykonána; doporučují jejímuž důstojníkem studium autorova článku, jehož cena je připojenými náčrtů ještě zvýšena.

Feldzeugmeister Hugo Habermann podává na základě vlastních zkušeností obraz, jak vyvíjí se činnost vyšších velitelství v průběhu okupací. (Über die Führungstätigkeit der höheren Kommandanten im Kriege, aus persönlich Erlebtem.) Rozebírá útočný boj divise (boj větší části 8. pěší divise u Delatinu v Haliči, 7. června 1915), ústup (kombinovaný sbor o 2½ pěších divisích jižně od Kolomyje 28. června 1916), boj v zákopech (11. armádní sbor u Kirilibaby 6. září 1916) a počátek všeobecného útoku ze zákopů (11. armádní sbor u DI. Moldovany počátkem října 1916). Je to snůška velice zajímavých bitevních detailů, jež osvětlují všechny nesnáze při rozhodování, které velitel musí překonat, aby boj se zdarem ukončil. — Generál Mischek uvažuje ve své studii „Die Kriegsbrückensysteme“ o možném vý-

voji nyní používaných systémů, podává námět nových konstrukcí a nové organizace.

Wissen und Wehr. — Zweimonats-schrift. — Berlin 1921. Mittler und Sohn. — Cena Mk. 20.— ročně.

Dvuměsíčník, vzorně vypravený, chce podávat zjevy německého písemnictví ze všech oborů politických a válečných; hodlá obeznámiti čtenáře s názory a posudky o světové válce, chce objektivně, bez jakéhokoliv tendenciho zabarvení podat obrazy jednotlivých událostí a jejich politických dějin.

1. sešit přináší řeč profesora Ericha Marckse, kterou měl u příležitosti 50. výročí založení německé říše v aule munichovské university. Po krátkém historickém úvodu objasňuje příčiny, proč Německo bylo k válce donuceno, přiznává chyby, kterých se ve válce celý národ dopustil, věří však, že poznání jich přinese v budoucnosti nový duševní rozkvět. — Doplněním tohoto prvního článku je obsažlá stat neznámého autora o „Francii v roce 1871“, kde vyličen onen zuřivý boj o státní formu, o mír, občanská válka a konečně vítězství republiky. — Friedrich v. Boetticher vzal si za úkol vysvětliti zásady, již uplatniti se mají v roce 1921 a přichází k názoru, že se lidstvo musí odvrátiti od přesvědčení, panujícího před válkou, jakoby hospodářské a materiální stanovisko převládalo, nýbrž musí dojiti k poznání, že věda, technika a rozkvět jsou něco podminečného, co závisí na travním a duševním vyspění lidstva. Jednotlivé národnosti musí si zachovati onu životní sílu, která je podmínkou pro zdárný duševní zápas proti mezinárodním ideám. Válka není ničitelem života a lidských hodnot, nýbrž naopak tvůrcem — tak jako příroda, která ničí a opět tvoří. Přechování života lidského je známka dekadence. Pacifismus neobstojí před vůlí zničení. Kritika nemůže se ubrániti dojmům, že autorovi záleželo hlavně na tom, aby dokázal, že Versaillský mír rozdvíjí národy, nastává otázka, zdali bolševismus ujme se vedení proti Versailles, či zdali ještě silnější, mohutnější mravní síly zvítězí nad Versailles a nad bolševismem.

Viceadmirál v. Maltzahn: **Das Dardanellenunternehmen.** V obsáhlém historicko-politickém úvodu snaží se autor naznačiti pohnutky, které vedly Anglii k tomu, aby se zmocnila důležitého průlivu. Jednou z nich byla snaha, poskytnouti Rusku, jež na jaře 1915 utrpělo ohromných materiálních ztrát, pomocí dovozem neirozmannitějších válečných potřeb. Sibiřská

dráha se k tomu málo hodila, dráha murmanská nebyla ještě dostavěna, východní moře bylo v moci německé a Švédsko nedovolilo provoz válečného materiálu. Druhým důvodem bylo nebezpečí, které suzetskému kanálu hrozilo od Turecka. To vedlo již obrannou válku na Kavkaze a v Mesopotamii, jeho přední voje objevily se však již 9. února 1915 před průplavem, ba překročily ho již, ovšem pouze přechodně. To znamenalo, že spojení s Indií a Tichým Oceánem bylo přerušeno — tepna anglického obchodu tím byla přefata. Tomu mohlo se odpomoci pouze útokem na Cařihrad. Byla to věc dalekosáhlá: zdaří-li se průlom, bude tím Turecko rozpolštěno a spojení s Ruskem na souši skutečně. Nebyla by se snad válka v důsledku toho dříve skončila?

Stručně sice, ale výstižně, vyličený jsou válečné události u Dardanell. Operace trvaly od února 1915 až do ledna 1916. Hned na počátku světové války zmocnili se Angličané ostrova Cypru a anektovali Egypt. V září 1914 obsazeny řecké ostrovy Tenedos, Imbros a Lemnos; v listopadu byl po prvé vechod do úžiny bombardován. Již tehdy byla turecká obrana svěřena německým důstojníkům; turecké vrchní velitelství, neočekávajíc však žádného vážného útoku na úžiny, zamýšlelo po porážkách na Kavkazu (leden 1915) oslabiti veliké zálohy u Cařihradu vysláním četných pomocných oddílů na ohroženou kavkazskou frontu. Maršál Liman von Sanders tomu zabránil. Mezitím bylo již mezi Anglii, Francií a Ruskem smlouveno (prosinec 1914), že útok spojeného anglicko-francouzského loďstva podporován bude ruským útokem na Bosphorus. Spojenému loďstvu velel anglický admirál Carden, 19. února 1915 počal útok střelbou na turecká opevnění při vechodu do úžiny. V anglické admirálitě převládalo mínění, že pouze neustálé vydatné ostřelování povede k výsledku. Takovou byla i taktika v prvních dnech. Leč námořní ministr Churchill nalehal na to, aby byla úžina násilně mocným útokem ztečena. Admirál Cardon odevzdal velení de Roebekovi; 18. března ztrácí spojené loďstvo několik jednotek, aniž by se nějaké lodí podařilo dále než 82 km do úžiny proniknouti. Turci zaznamenávají na ztrátách: 2 děla a 103 mužů. — Teprve teď rozhodnuto zmocniti se úžin kombinovaným útokem na moři i na souši. Generál Sir Jan Hamilton organizuje v Egyptě novou armádu, z anglických útvarů, z koloniální milice a z námořnických brigád. Nastává přestávka v operacích; Anglie je nespokojena, cítí se býti oslabenou. I Turecko připravuje se k rozhodujícím bojům:

maršal Linan von Sanders tvoří z asijských vojáků nové zálohy; Německo dodává střelivo, výzbroj a různé materiálie; okopy se horečně upravují. Ze šesti nových divísi umísťuje jednu na pobřeží asijském v údolí Skamandra, tři mají bojovat na Gallipoli, jedna určena za zálohu na hrdlo poloostrova.

25. dubna začíná útok. Francouzským vojákům nepodařilo se na asijském pobřeží proniknouti tak daleko, aby mohli ovládnouti nejužší bod průlivu. 29. dubna opouštějí Asii. Anglický útok dělí se na dvě části. Na jih poloostrova útočily anglické voje, jižní část západního pobřeží měly ztíci řady austrálské a novozélandské. Část lodstva měla ze zátoky Sárošské (ze severozápadu) podporovati jednak útok palbou, jednak předstíratí vylovení silnějších sil. Zápas trvá do 14. května. Nově povolane divisi z Anglie nepodařilo se přemoci odpor turecký, ale i nepřítel je vysílen. Pohybová válka stává se i zde válkou okopovou. — Potopení anglické lodi „Goliath“ tureckou ponorkou, vedenou německým důstojníkem 13. května, zničení jiných dvou lodí („Majestic“ a „Triumph“) německými ponorkami, způsobily neklid v celém středozemním moři. Ale i anglické ponorky dostihly Cařihradu a způsobily poruchu v provozu. Turecké vojsko zápasilo s velkým nedostatkem střeliva, nepřítel se příliš pevně na poloostrově zahnížil; sir Hamilton opětuje 4. června útok, který se opět nezdáří. Od 8. do 17. srpna bylo znovu bojováno. Požadovaná pomoc z Anglie byla odmítnuta. Od 21. až do 27. srpna zuří boj, který zase nepřinesl rozhodnutí. Mezitím pronikly rakouské a německé voje Srbskem až do Macedonie. Lord Kitchener, přesvědčiv se sám o neudržitelných poměrech na Gallipoli, nařizuje převoz anglického vojska do Soluně. 10. ledna 1916 opustily poslední voje půdu poloostrova.

Prvý sešit ukončuje velmi důkladná studie o „stavu Polska“ v době od května do prosince 1920.

2. sešit. „Presse und öffentliche Meinung“ (časopisectvo a veřejné mínění). Obsáhla historicko-politická studie majora Hermann Giehrle, podává nástin vývoje německé žurnalistiky od začátku 16. stol. až po dnešní dny, vylučuje, jak byla různými činiteli pro jejich zájmy upotřebena a jak ji veřejné mínění bylo modifikováno. Velmi zajímavé jsou úvahy autorovy o působení německé žurnalistiky ve světové válce, kde byla v okovech vrchního velitelství německého spoutána (sešit 3.).

Časopisectvo a veřejné mínění nejsou identické pojmy. Veřejné mínění, které je skutečným výrazem většiny ná-

roda, je velmi vzácné a pouze přechodně se jeví v abnormálních dobach (mobilisace 1914). Co my veřejným míněním nazýváme, nemusí býti míněním většiny, nýbrž i vlivuplné menšiny. Toto mínění podléhá velkým změnám, které se často nenadále objevují. Je samozřejmo, že žurnalistika má veliký vliv na veřejné mínění. Německá žurnalistika neplní jistě vhodně svůj úkol, postrádá politické kázně, tak jako ji má anglická; francouzské časopisectvo vyniká nad ní význačnějším národním duchem. Důvody tohoto zjevu je dlouholetá krutá censura a politická rozháranost. Francouzský žurnalista má snazší psychologické pochopení pro každou změnu politické situace, anglický novinář sleduje události s chladnějším chápáním skutečnosti a oba stopují zahraniční politiku své vlasti s utuženější sebekázní nežli žurnalista německý. Vždy byla žurnalistika censurou udolávána; modernímu státu třeba však veřejné kritiky; svoboda tisku není míněna tak, že smí každý říci tak zvanou pravdu; pravda je subjektivní pojem a ze subjektivního práva nevyplývá ještě právo, aby účinek promluveného slova se tisíckrát zvyšoval. „Politická svoboda musí býti v každém státě politicky omezenou svobodou.“ (Treitschke.) Žádná vláda nemůže do jisté míry censury ne-
dbati.

Kurt Hesse: **Der Frontgedanke.** Autor rozebírá otázku, zda vytvořila válka pro Německo nějakou velkou tvůrčí myšlenku a přichází k výsledku: poznání ceny a bezcennosti lidství má překlenouti propast zející mezi stranami: vůle národa je vším; od nynějšího německého vojska požaduje, aby do národu vneslo onu myšlenku fronty (Frontgedanke), onoho ducha, jímž vyznamenávala se bývalá armáda. Starost o zachování tohoto ducha armády jeví i Gen. d. Inf. v. Freytag-Loringhofen, připomínaje Bedřicha Velkého jako vzor pro „retablissement“ své země po sedmileté válce. (Friedrich der Grosse als Vorbild in der Beurteilung von Kriegstaten.) Autor líčí ho jako spravedlivého kritika vlastních i cizích válečných operací a chce se tím vyvarovati nepříznivého úsudku o mnohých německých vůdcích ve válce.

Pokračováním z dřívějšího ročníku je studie majora Mendehe: „Die Schlacht bei Soissons“ (7.—14. února 1915).

Velice obsáhlý rozbor věnován jest (v 2. a 3. sešitě) francouzské publikaci Jean de Pierrefeu: „Trois ans au grand quartier général.“ Paris, L'édition française illustrée, 1920.

4. a 5. sešit.

Důležitým, ale poněkud jednostranným pramenem dějin účasti amerického vojska ve světové válce, je studie majora Hermana von Giehrla:

„Das amerikan. Expeditionskorps in Europa 1917/18“. Po krátkém historickém úvodu o příčinách, které přinutily Severní státy americké zasáhnouti činně do světového zápasu, konstatuje autor, že až do června 1917 byla východní fronta, až na několik amerických letců, prostě amerických útvarů. Teprve v tuto dobu dosáhla 1. americká divise pobřeží francouzského: ji následovalo do jara 1918 ještě 5 jiných divisi. Němci se domnívali, že tyto nové posily budou nejdříve za frontou evišeny a očekávali jich objevení v bitovní čáře teprve v létě 1918. Charakteristiku amerického vojska v roce 1914 podával německý generální štáb takto: Americké vojsko skládá se z 5900 důstojníků a 75.000 mužů (včetně Filipín, Havai, Pearl Harbour, Panamy, Portorika a Alasky); jsou to vesměs najatí vojini s povinnou sedmiletou službou (4 léta činně, 3 léta v záloze). Armáda tvoří 4 pěší divise (z nichž jedna na Filipínách) a 1 jezdeckou divisi; celkem 30 pluků pěchoty, 15 jízdy a 6 pluků dělostřelectva; k tomu dělostřelectvo pobřežní a technické vojsko sloučené v jeden sbor. Kázeň dosti dobrá, výcvik pouze pro drobnou válku, nejlepší důstojnictvo ze školy ve Westpointu, mladí generálové, generální štáb ve Washingtoně dobrý. Mužstvo duševně i tělesně znamenité. — Kromě tohoto stálého vojska existují v každém státě samostatné miliční sbory, vojenky méně cenné.

Válka však tento stav změnila. Ve válce měly se nejdříve 4 divise doplniti, kromě toho byl však president se svolením kongresu oprávněn organizovati dobrovolnickou armádu; veškeré miliční útvary tvoří její jádro. Početilo se, že bude k dispozici asi 10 milionů branců (celkový počet obyvatelstva 92 milionů), tedy že síla této armády vyrovná se mobilnímu vojsku prvoradé mocnosti. Ovšem bylo nutno počítati se dobou mnoha měsíců, než by tato armáda byla skutečně operací schopna.

Postupem války rozmnožovala Amerika poněkud svoje vojsko tak, že při vypovězení války Německu čítalo asi 120.000 mužů. Němci počítali před válkou více s japonskou invasí do Ameriky, ale nikdy s vystoupením Američanů na evropských bojištích. Na jaře 1917 zvěděl německý generální štáb, že americká armáda rozmnožena je na 293.000 mužů, že milice, přetvořena jsouc v „národní gardu“, čítá již 100.000 mužů, že je tato též pro za-

hraniční činnost určena a konečně, že na podzim 1917 organizováno bude zvláštní národní vojsko o počtu 687.000, které má býti až na jeden milion mužů rozmnoženo. — Brzo také se zvědělo, že části stálého (regulárního) vojska utvořily již tak řečený „expediční sbor“, který pod velením generála Pershinga ve Francii přistál. Německý hlavní štáb byl toho mínění, že tento sbor bude rámcem pro nové útvary, jejich organizace a výcvik potrvá zajiště delší čas tak, že hlavní počet amerického vojska před počátkem roku 1918 do Evropy nedojde; převoz jeho je podřídně velikosti lodního prostoru; předpokládalo se, že vylovení bude se dít buď ve francouzském přístavu St. Nazaire anebo v blízkých anglických přístavech; co se týče bojovné schopnosti nového protivníka, počítalo se s tím, že americké divise vyrovnají se asi mladým divisím anglickým.

Německu jednalo se o to, bezohlednou ponorkovou válkou zmenšiti počet lodí vhodných k převozu amerických vojáků. Od února do dubna 1917 bylo tím způsobem zničeno téměř jeden milion tun lodního prostoru, t. j. 23% z celého anglického obchodního loďstva; doufalo se, že do srpna 1917 zničeno bude dalších 50% a že nebude mít Anglie žádného prostředku po ruce, aby své zkáze zabránila. Tento optimismus zklamal.

Jaká byla situace na frontách? Na západě očekávaný veliký útok francouzský ještě před tím, než činnost ponorek stane se zjevnou. Němci ustupují dobrovolně, dříve než útok počíná. Spojenci, tím překvapení, počnou svoji ofenzivu teprve v dubnu. (Angličané u Arrasu 9. dubna, Francouzové v Champagni a na Aisně 16. dubna.) Bojuje se na frontě 90 km dlouhé. Útok přechází opět v zákopovou válku. Ohromné ztráty donucují Anglii, aby povolala své zálohy, anglické voje rozšiřují se z Flander až po Sommu (jaro 1916); francouzská fronta stává se užší, prapory zmenšují svůj stav se čtyř na tři roty; tu vládne klid. Za to pokouší se opět Anglie v polovici června zlomit odpor německý; 20. listopad značí vrchol jich snažení (tanky u Cambrai). Mezitím nepřinesla ponorková válka Německu očekávaný výsledek; poněkud pronikalo vědomí, že bude třeba počítati s čerstvými útvary americkými. Čas kvapil a mohl dosti příznivou situaci německou rázem změnit; záměr mohutné ofenzivy směrem k moři musel býti ještě před příchodem amerických vojsk s úspěchem uskutečněn; nestane-li se tak, bude rozhodováti o válce Amerika.

Jak dříve naznačeno, domnívalo se německé vrchní velitelství, že mravní

silu amerického vojska nebude ještě na jaře roku 1918 schopna k útoku. Přítomnost částí amerického vojska na západní frontě byla již dříve (počátkem r. 1916) pozorována (první američtí zajatci byli ze 3. listopadu 1916). V únoru 1918 rozeslána byla všem německým útvaram instrukce o americkém vojsku. Celkový posudek o něm zněl: „mladé toto vojsko potřebuje ještě výcviku; schází zvláště pochopení pro boj ve větších útvech; Američané budou nejspíše použiti pouze pro obranu; může se však očekávat, že americký vojn stane se po čase velmi vážným protivníkem“.

21. březen 1918 značil počátek zápasu, který měl rozhodnout válku. Tři německé armády pronikly až před brány Amiensu a Compiègne; tam hrozilo již nebezpečí průlomu fronty spojenců. Anglické a francouzské divise odolaly. 9. dubna rozpoutal se boj o Flandry; portugalská fronta ztečena, za to anglická armáda zesílena přítoky francouzskými. Yprú a Merville Němci nedobylí. 27. května útočí německá vojska na francouzskou čáru mezi Noyon a Remeši. A tu naráží po prvé na 1. americkou divisi (velitel generál Bullard) u Montdidier, na 2. a 3. divisi u Château-Thierry. Na konferenci spojenců v Abbéville (2. května) bylo nejprvé usneseno, aby anglická fronta byla 10 americkými divisemi zesílena; květnové a červnové události byly však příčinou, že maršál Foch, kterému již 28. března uděleno úplné dispoziční právo, rozdělil tyto divise ponejvíce na francouzskou frontu.

Objevení se Američanů působilo hluboce na německé vojsko, jehož nervy byly těžkými zápasy otřeseny. Mínení německých velitelů o americkém vojsku shodovala se v tom, že taktický výcvik pěchoty není na vysokém stupni, dělostřelectvo je lepší, že však jest osobní udatnost velká; tělesná zdatnost, výstroj, výzbroj a zásobení jsou daleko příznivější nežli u Němců. Německé velitelství zjistilo v polovici června 7 amerických divisí na frontě, tři až šest divisí v záloze, počet, který skutečnosti skoro odpovídal; v tu dobu nepochyboval hlavní štáb německý již o tom, že Amerika napne všechny své síly, aby válku rozhodla. 15. července počalo Německo svoji čtvrtou a poslední ofensivu; anglická fronta měla býti opětně cílem všech zápasů. Strategická myšlenka byla tatáž jako při květnovém útoku: demonstrace proti Francouzům a mezitím obnovení bitvy Flanderské. Sedmá armáda měla překročiti Marnu a postupovati lesy jižně od Remeše a západně od Epernay. 1. a 3. armáda frontálně útočiti v Champagni, mezi Remeši a lesem Argonnským. Tato

operace žádala věc nemožnou. Optimismus, vyvolaný úspěchy poslední ofensivy, neviděl zřídlych řad německých divisí, nehleděl na únavu vojska, na zúfčí chřipku v armádě a nepohlédl iště skutečné poměry v zápolí.

Maršál Foch zvěděl o tomto plánu a podnikl včas patřičné kroky; 22 amerických divisí, počátkem července ve Francii vyloděných, mohlo se při té akci upotřebiti. Americké vojsko neklamalo; 42. divise (u Suippes), 26. a 3. divise (u Château Thierry) a 28. divise (záloha), stojíce v první čáře, odrazily německé útoky a překazily záměr nepřítelův. 1., 2. a 4. divise strážily všechny do Paříže vedoucí komunikace; Amerika chránila tím životní středisko francouzské; osud Francie závisel na úspěších amerického vojska. Německá ofensiva se nezdařila; nepřítel zmocnil se iniciativy. Německo ztratilo nadobro svou vojenskou převahu.

Foch počal 17. července svůj proti-útok. Byly to opět americké divise, které měly německé řady zdolat: u Villers-Cotterets 1. a 2. divise, dopravené annamitskými šoféry ve francouzských autech na shromaždiště a podporované 100 francouzskými tanky; západně od Château-Thierry 3., 4., 26. a 28. divise; v dalších bojích 32., 42. a 77. divise. 38. francouzský armádní sbor skládal se 1. srpna 1918 pouze z amerických divisí (32., 22. a 3.).

Dříve nežli maršál Foch započal na všech frontách všeobecný útok, podnikly americké voje svoji první větší samostatnou ofensivu. Až do této doby tvořily americké divise pouze jakési lidské zálohy pro zesílení spojenecké fronty. Důvodem byly žádosti Francie a Anglie, pronesené v době jarní německé ofensivy o okamžité a urychlené vyslání americké pěchoty na pevninu evropskou. Amerika povolila a přepravila tolik mužstva do Francie, kolik jen dovolil lodní prostor. Tyto voje, nemajíce všeho ostatního nutného zařízení, byly po delší čas závislé na zařízeních dohodových armád; opeřovati mohly pouze v úzkém styku s francouzskými nebo anglickými útvary. Generál Pershing usiloval hned od počátku o to, aby jeho americké vojsko vybaveno bylo z odvislosti spojeneckých armád. Postupem času vytvořeno v oblasti Tours-Châteauroux-Bourges vše, čeho bylo zapotřebí. Již v srpnu vytvořena mezi Moselou a Verdunem, pod velením Pershingovým samostatná americká fronta, jež se později až k Argonnám rozšířila; tato fronta pojala v sobě i 27. francouzský armádní sbor a sbor koloniální.

Generál Pershing určil svou 1. americkou armádu (12 divisí) k útoku na oblouk u St. Mihiel. Tuto část německé

fronty, jehož předním bodem byla tvrz Camp des Remains, dobyta v létě 1914, hodlalo vrchní německé velitelství již dávno posunouti zpět až do t. ř. „Mischelstellung“, leč k provedení tohoto záměru nemohlo se z mnoha příčin odhodlati. V době, kdy americké přípravy k útoku byly pozorovány, byla tato část německé fronty obsazena oddíly 5. armády (zde zařazená byla c. a k. 35. pěší divise). Útok Pershingův počal 12. září o 5. hod. z rána s osmi divisemi z krajiny západně od Pont-à-Moussonu a se třemi divisemi na výšinu Combreskou. Útok, připravený čtyřhodinovou palbou 2900 děl a podporovaný více než 1000 letadly (550 francouzských, 610 amerických a několik anglických) a 250 francouzskými tanky se zdařil; 16.000 zajatců, 400 děl padlo do rukou vítězů.

V té době rozděleny byly ostatní americké divise buď na frontách nebo v zápoli takto: 3. americká armádní sbor (3. divise) na Vesle; mezi Verdunem a švýcarskými hranicemi sedm divisí, pět divisí ve svazku anglického vojska; šest divisí jako zálohy. Šest nových divisí bylo počátkem září vylodováno. Koncentračním střediskem byla oblast Verdun-Chaumont-Châtillon-sur-Seine-Rémiremont. Také jedna černošská divise působila na frontě v okolí Perthes (Champagne).

Koncem září přistoupil maršál Foch k všeobecnému útoku na německou frontu, aby vypudil nepřítele z Francie a dobyl pobřeží flanderského. Na levém křídle měla anglicko-belgická ofenziva postoupiti až k pobřeží; anglické armády, posílené francouzskými divisemi, měly napadnouti Cambrai a St-Quentin a na pravém křídle mělo francouzsko-americké vojsko proniknouti po obou stranách lesa Argonnského na Mézières, t. j. na nejkratší čáře, směřující do Německa. Na tomto nejdůležitějším úseku měla Amerika za úkol rozdrtit německou frontu. Generálu Pershingovi dán k dispozici francouzský štáb, 2000 francouzských děl, přes 200 tanků a 180 francouzských letadel, k nimž připojilo se 600 amerických. Francouzský generalisimus očekával mnoho od amerického vojska: úplný zdar operace jeho záležel právě na tom, podařilo-li se průlom až na Mósu s obou stran Sedanu. Útok počal 26. září; zahájila jej desíthodinová dělostřelecká palba Francouzů a tříhodinová Američanů. První útočili západně, druhí východně od Argonnského lesa. Délka útočné fronty činila 70 km. Tento den postoupili Francouzi jen o několik kilometrů; americké vojsko proniklo až k čáře Drilancourt—Septarges—Varennes a zmocnilo se lesů Bois de Malancourt a Bois de Cheppy.

Třetího dne dosáhli Montfalconu a Apremontu. Pershing vystrídal unavenou 37. a 39. divisi divisi 3. 32., počal 4. října poznovu a zmocnil se 10. října celého lesa Argonnského až k ústí Oisy do Aisny. Francouzský útok ztrnul zatím v lesích severně od Somme-Py. Němci ustoupili za Aisnu a zastavili další americký postup. — Z veškerého amerického vojska byly nyní utvořeny dvě armády pod vrchním velením generála Pershinga; 1. armáda pronikala pomalu k Sedanu. 2. listopadu padlo Buzancy, 4. listopadu Stenay; 10. listopadu chtěli překročiti Mósu, aby mezi touto řekou a Moselou postupovali směrem k Briey (1. armáda) a Longwy (2. armáda) a dosáhli Met. Příměří 11. října operace ukončilo. —

Uvádíme statistiku amerického vojska sestavenou státním sekretářem Bakerem 1. července 1918 a uveřejněnou v den národního amerického svátku 4. července. V roce 1917 dopraveno bylo do Evropy: 156.928, v lednu 1918: 46.776, v únoru 48.027, v březnu 83.810, v dubnu 117.213, v květnu 248.345, v červnu 276.372 mužů; tedy do počátku července 1918 celkem přes 1 milion. —

Bývalý šéf štábu 7. divise plukovník Ruith vylučuje ve studii „Der Feldzug in Lothringen 1914“ boje levého německého křídla, jež ubrániti se mělo francouzské přesile, znemožniti nepřátelský vpád do Porýní a chrániti levý bok celé postupující fronty německých armád. (Rekursi viz V. R. III, seš. 1, str. 54.).

Ve článku kapitána-poručíka Rich. Weniga: „Der tote Kreuzer und seine Geschütze“ velmi pěkně a přímo dramaticky vylíčen je osud německého křižníku „Königsberg“, který po zdárných svých operacích na východních březích Afriky uchýlil se do deltového ústí řeky Rufidji. Po zničení lodí použito jejich děl na souši; autor líčí, s jak nesmírnými obtížemi bylo zápasiti, když jednalo se o dopravu těžkých děl z místa na místo. —

Operativní studii podává generál pěchoty v. Freytag-Loringhofen zkoumající operativní a taktický postup Napoleonův s postupem ve světové válce. („Wardlungen im operativen und taktischen Verfahren Napoleons mit denjenigen des Weltkrieges.“) Přehledně líčí autor poněkud změnu operativního a taktického poznání císaře, srovnává je s operacemi Moltkeho v letech 1866 a 1870 a ukazuje, kde se uplatnily jeho idee ve světové válce.

6. sešit.

O studii neznámého autora: „Cäsar als Feldherr und Staatsmann im Lich-

te unserer Zeit" (Cesar jako vojevůdce a státník ve světle naší doby), jejíž první část v tomto sešitě je uveřejněna, pojednává po jejím ukončení.

Major v. Cochenhausen podává epizodu z bojů o Verdun v létě 1916: „Der Sturm auf den Caillette-Wald“. Úkol zmocnit se důležitého lesa, ležícího mezi tvrzi Hardaumont a Douaumont, připadl 7. záložní divisi.

Korvetní kapitán Groos: „Das Zusammenwirken von Herr und Flotte auf deutscher und englischer Seite in den ersten Monaten des Weltkrieges.“ — Autor obral si za úkol, objasnit součinnost německého a anglického válečného loďstva s jejich vojenskými operacemi na pevnině v prvních dobách války. Klade si otázku: „Bylo námořní zbrojení Německa chybou, anebo povstala tato myšlenka jen z toho důvodu, že námořní moci německé nebylo plně využito?“ Autor přiklání se k druhé alternativě.

Německé válečné loďstvo vyznamenalo se sice řadou skvělých úspěchů, ale svými operacemi nijak armádám ve Francii nepomohlo. V Anglii prosadil lord Haldane roku 1911 vytvoření t. ř. „sboru pro říšskou ochranu“ složeného ze zástupců všech ministerstev pod předsednictvím sira Artura Nicolsona. Výsledek prací tohoto sboru byl „War-Book“, jakýsi mobilizační plán, který se od podobného německého lišil tím, že stanovil působnost všech ministerstev a jich orgánů; německý mobilizační plán obsahoval pouze resort ministerstva války a námořnictva. War-Book byl neustále doplňován a upravován a byl v červnu 1914, jak sir Julian Corbett ve svém díle praví, „up to date“ (Naval Operations).

Angličanům jednalo se v první řadě o okamžité dopravení větších mas na pevninu; pro tuto operaci byl každý detail společně vypracován; německé námořní loďstvo neučinilo skoro žádných příprav k zabránění. Po vypuknutí války nežádalo také vrchní vojenské velitelství, aby k tomu účelu bylo hlavní síly německého loďstva použito, doprava anglického vojska měla být pouze menšími lodními jednotkami ztěžována. Autor poukazuje na nervositu anglické admirality, která se po každém takovém útoku na Canal La Manche stupňovala. V dalším probírá časové epizody, kdy bylo německému válečnému loďstvu dozajista možno, spolupůsobiti svými operacemi ke zduro operací vojsk pozemních, kterých okamžiků však nebylo admiraltou německou použito.

Technik und Wehrmacht, roč. XXIV. 1921. Illustrierte Zeitschrift für die technischen Interessen der Wehrmacht

zugleich amtliches Nachrichtenblatt für Heerestechnik. — Schriftleitung: Gen. Leut. a. D. Schwarte. — Vychází dvojčíslo jednou za 2 měsíce. Berlin. E. S. Mittler. Předplatné na půl roku: M 18.—, Cena dvojčísla: M 6.50.

Každé dvojčíslo obsahuje část úřední (výnosy, nařízení atd., potom úřední články), všeobecnou, různé zprávy, recenze a bibliografii.

1. a 2. sešit:

Prof. Dr. F. Haber: **Chemie ve válce.** Výtah z přednášky. Válka je pro státníka pokračováním politiky, pro vojevůdce uměním, porazit nepřítele na vhodném místě, v nejpriznivějším čase a s přiměřenou silou pro technika problémem vypuditi nepřítele pomocí technických prostředků vojínem používaných ze zákopů anebo její tam zničiti. Stanovisko hraběte Schlieffena, ve kterém vychován byl německý důstojnický sbor, zračí se ve druhé definici války; přírodovědecko-technická příprava války zůstala proto v pozadí. Buch taktiky postrádal technické fantazie. Ohromné pozdější námahy nebyly s to, aby dohonily, co bylo zanedbáno, a plně využily technické schopnosti Německa. Mezi důstojníkem, přírodopzycem a technikem nebylo pojítek; po mobilisaci byly sice tělesné síly k boji schopny, ale národní duševní síla nebyla připravena.

Přednášející uvádí příklady, jak bylo čeleno různými vynálezy nedostatku surovin pro vyrábění prachu a výbušin, na př. výroba glycerinu a aldehydu pomocí kvašení cukru, výroba kyseliny dusičné a sanytru ze čpavku.

Na chemických prostředcích válečných lpělo jednak odium ukrutnosti a neochybnosti, nepřičít-li se produkty jeho mezinárodnímu právu, jednak neúle vzbuzené v bojovníku, který používá střely, proti chemickým výrobkům. Správná nazírání na tyto novodobé možnosti války uplatnila se teprve později. Otravný plyn není krutší střelou; právě naopak je smrt plynovou otravou řidší, zmrazení se nevyskytuje a následky otravy nejsou tak vážné; z morálních důvodů nebude tedy tak lechko zabrániti v budoucnosti plynovému boji. Všechny moderní válečné prostředky, jejich hlavním cílem jest nepříteli usmrtiti, působí ve skutečnosti pouze tím, že vyvolají přechodně mohutný otřes duševní síly protivníkovy. Rozhodující bitva není výsledkem úplného fyzického zničení nepřítel, nýbrž bývá příznivě rozhodnuta různými duševními inponderabilitami, které v kritickém okamžiku podlomí jeho sílu a vytvoří v duši jeho představu porážky. Tyto příčiny učiní z ukázných vojáků pouze houfy malomyslných. Nej-

důležitějším prostředkem tohoto duševního otřesu je dělostřelecká palba. Ieč její působnost byla omezena, jelikož senseace, kterou granát při svém dopadu způsobil, byla vždy tatáž a časem zevšeňněla. Pobyt v úkrytu, který může býti granátem proražen anebo zasypán, činí sice na nervy ohromné požadavky, leč válečné zkušenosti učí, že onen pocit časem otupí. Zcela opačný je účinek plynových granátů, jejichž fysiologické působení na člověka je neustále změně podrobeno. Každá změna dojmu účinkujícího na ústa a nos znepokojuje ducha představou o neznámém účinku a zesiluje tím sílu odvahy, kterou boj od vojína v rozhodujícím okamžiku požaduje. Ve válce byla kvantita a váha střel neustále rozmnožována a přece dosáhla pouze malých výsledků. Změna kvality střel (plynové střely) měla daleko lepší výsledek: koncem války byla skoro $\frac{1}{4}$ všeho střeliva střelivem plynovým. — Konec přednášky věnován je vyličení účinků různých otravných plynů.

J. W. G. 5.: **Vývoj světlometů ve válce.** Německé ministerstvo války vypsaló ve válce soutěž na konstrukci nových světlometů pro účely obrany proti letadlům. Cena byla přirčena firmě C. P. Goerz v Lipsku. Světlomet systému Goerz-Beckova, jehož hlavní data jsou: Průměr 110 cm, uhlíky 16 mm, knotová vložka 8 mm, plošná svítivost asi 3·3 krátě větší nežli u normálních obloukových lamp. Poměrně hluboký jícen, možnost odstínění pomoci zvláštního přístroje pro odvádění kouře a sítko, umožňoily 2·5krátě větší zvýšení svítivosti nežli u obyčejného světlometu. Fotometrickým měřením ze vzdálenosti 1610 m určena průměrná intenzita 422·5 milionů normálních svíček. Složení uhlíků je tajemstvím firmy. Doba působnosti 5 hodin nepřetržitého svícení. Světlomet vyniká obzvláštním klidem světla.

Klie J. W. G. 4.: **Přeměna polních děl (F K 16) v děla pro jízdní baterie** provedena zvláštní konstrukcí brzdy tak, aby ji mohl jezdec, na koni sedící, ovládati

J. W. G. 6.: **Návod pro šetření plných gumových kol.** Vzpomínka na 25leté výročí smrti tvůrce německého lodního stavitelství Ferdinanda Schichaua.

Gen. Inf. Rohne: **Granát a šrapnel.** Autor polemizuje s názory kapitána Justrowa, uveřejněnými v jednom z dřívějších ročníků časopisu, který tává šrapnelům přednost před granáty.

Major Karel Ammon rozebírá theoreticky **možnost naslouchání telefonických rozmluv** a popisuje stručně systém tak zvaného „zesilovače“, který umožňuje i naslouchání rozmluv po dvojitém vedení. Jelikož nebylo vyloučeno, že i nepřítel použije takových aparátů, pojednává autor o obranných prostředcích proti tomuto nebezpečí; podle jeho úsudku nutno vystavěti všude, i v přední čáře, dvojitě vedení (bez pozemního kontaktu) a zabezpečiti drakonickými prostředky tuhóu kázeň při každém polním telefonu.

Gen. Leut. Schwarte pokračuje ve svém líčení **o boji o Tsingtau.**

Oberstleut. Oberländer obral si za úkol pojednati o **odvodnění zákopů**, jehož důležitost ani na konci války nebyla dostatečně uznávána. Rozeznáva odvodnění v příčném a v délkovém řezu. Prvního možno použiti v lehké půdě tím, že dno zákopů klesá směrem do zadu, anebo že zřizují se odváděcí stružky a dno příkopu pokryje se dřevěnými (proutěnými) mřížkami. Odvodnění po délce je jednodušné v propustné půdě a vlnitém terénu; doporučuje zřízení sběrných jam, vykopaných v místech níže položených, jejichž dno sahá až do propustné vrstvy. Největší pozornost zasluhuje však odvodňování v nepropustné půdě a v plochem terénu. Zde třeba vytvořiti systematické, důkladné stavby, se kterými započne se ihned při zakládání zákopů. —

Názory své shrnuje autor v tyto požadavky:

1. vlnitý terén, propustná půda: odváděcí stružky a sběrné jámy v zadních stěnách zákopů v nejnižších místech;

2. vlnitý terén, nepropustná půda: jako u 1., leč ve zvětšené míře; postarati se o dostatečné množství různých čerpadel;

3. plochý terén, propustná půda: jako 2., obzvláště na místech četnější frekvence (kde ústí příčné zákopy s hlavními);

4. plochý terén, nepropustná půda: stavba zvláštních odvodňovacích stružek, pump; použití plochého profilu a geologických map;

5. hornatý terén, propustná i nepropustná půda: odvodňování pomoci strusek do horských záhybů a propastí.

(Literatura: Samek: „Opevňování terénu“ díl II. „Polní opevňování“ Praha 1921. Sbírka voj. příruček řada I., svazek II., čs. věd. ústav voj. — Lanninger: „Der Kampf mit dem Wasser im Stellungskriege.“ Technik und Wehrmacht roč. 1919, seš. 3-4 a 7-8.)

3. a 4. sešit.

Bästlein, J. W. G. 3 rozebírá ve své studii otázku, který typ bicyklu se ve válce osvědčil (**Das Fahrrad in seiner Bewertung als Heergerät**) a přiznává, že rozkladací kolo bylo lepší, nutno je však v mnohém pozměnit.

Zajímavá studie znázorňuje vývoj polních vozů ve válce (Gilsecke, J. W. G. 4: **Die Entwicklung der Feldwagen**). Požadavky jeho pro konstrukci polního vozu jsou: vlastní váha max. 350 kg, nosnost min. 650 kg a možnost rozebrání součástek při transportech na železnicích. — Gretsche Hptm.: **Ziel-erkundung und Beobachtung durch Photographie, Ballon, Licht und Schallmeßtruppen**. Obsáhlá studie pojednávající o moderních požadavcích pro pozorování dělostřelecké palby a určování přesného zacílení. Doplnkem k této práci je studie „**Punktbestimmung durch die Artillerie**“ od F. Berndta, který polemizuje s názorem, že dělostřelectvo musí i samo všechny podmínky řádné zacílené palby vytvořit.

Dvočíslu ukončuje se studií majora **Kretschmanna** o zkušenostech, nabytých při stavbě železnic ve válce (**Grundsätzliche Erfahrungen über den Eisenbahnbau im Kriege**). Autor požaduje předem včasnou a důkladnou přípravu pro všechny železniční stavby, t. j. pohotovost materiálu a pracovních sil, což potřebuje jistého času a obezřetného uvážení. Často se stávalo, že operativně nejlépe připravená válečná akce ztratila se tím, že nebyla náležitě co se železniční techniky týče. vypracována. Charakteristickým příkladem je útok na Chemin des Dames 1918. Situace železničních tratí byla tím obzvláště nepříznivá, jelikož nemohlo se počítat s brzkým spojením vlastní a nepřátelské sítě železniční, a to z toho důvodu, jelikož musil být jednak zničen na pravém útočném křídle tunel u Marginal, čímž trat přes Anizy byla přerušena, jednak opět na východě překážela Remes spojení s tratěmi jižně od Chemin des Dames vedoucími. Bylo tedy zapo-

třebí vystavět v okrsku, kde se útočilo, novou trať Amifontaine-Chaudardes a tak připojit německé dráhy s údolím Aisny. Stavba trvala dlouho a výkonnost byla malá. Tím byla ovšem doprava válečných potřeb a tedy i válečná akce sama znesnadněna. — Tento příklad osvětluje i otázku, jaký vliv má i doba vystavení nové trati na další vojenské operace.

Velice těžkým problémem byla i opětovná úprava zbořených tunelů, nějaký časový kalkul nemohl být nikdy určen. Proto přikročováno obyčejně ke stavbě nových tratí, které ovšem vyžadovaly většího nákladu a delšího času. — Výkonnost nových normálních drah musí být tak velká, aby doprava vojenských vlaků byla vždy zajištěna; polní dráhy osvědčily se vlastně pouze v zákopové válce; také dráhy nemohou nikdy normální trati nahradit. — Autor uvádí příklady, jak zhoubné mnohdy byly následky poškození drah vlastním vojskem; požaduje od velitelů, aby zabránili každé sabotáži u železničních staveb. —

5. a 6. sešit.

Z úřední části vyznačná jest stať o dopravě lehkých kulometů při dělostřelectvu (J. W. G. 4: **Mitführung der 1. M. G. bei der Artillerie**). Úloha kulometů u baterie spočívá v ostřelování nízko se vznášejících letadel, ochrana baterie při neočekávaném útoku a při jejím případném ústupu. Tyto úlohy možno řešit pouze tehdy, když mohou být kulomety od baterie snadně odpoutány a samostatně použity. Doprava děje se na vozech pro střelivo ve zvláštní skřini na vrchu zadního vozu; při tom musí se ovšem s onou nevýhodou počítat, že zásoba dělostřeleckého střeliva je pak menší. Doprava kulometů vyžaduje: 1. pevné a prachu prosté umístění, 2. rychlou pohotovost k palbě, 3. co možno nejmenší změny v konstrukci vozů pro střelivo. — Pokusy s tímto umístěním kulometů nejsou v německém říšském vojsku ještě ukončeny.

Ve všeobecné části pokračuje kap. Gretsche ve své studii o pozorování dělostřelecké palby, zmínjuje se o výsledcích zvukoměřictví u německé armády na konci války a poukazuje na automatický postup, který zavedl dohodo-
Pz.